

Salgótarján Megyei Jogú Város

2010. évi költségvetésének

K O N C E P C I Ó J A

és

a részletes költségvetés elkészítésének

követelményei

Salgótarján, 2009. november 13.

Előterjesztő:

Székyné dr. Sztrémi Melinda
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldalszám
<i>I. <u>A 2009. évi költségvetés gazdálkodási eredményeinek, pénzügyi folyamatainak főbb jellemzői és hatásai a 2010. évre</u></i>	5
<i>II. <u>Az önkormányzat 2010. évi költségvetését érintő központi költségvetésből adódó külső feltételrendszere</u></i>	10
A kormányzat gazdaságpolitikája	10
A helyi önkormányzatok támogatása	11
<i>III. <u>A költségvetés-politikai cselekvés irányai, a 2010. év céljai, feladatai</u></i>	12
1. Az önkormányzat működési feladatainak ellátása, különös tekintettel a kötelezően ellátandó feladatokra	13
1.1 A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások törvényi minimumának biztosítása	13
1.2 A közoktatási, nevelési feladatok színvonalának lehetőség szerinti megtartása, a hatékonyabban működtethető és a gyermekek számához jobban igazodó intézményhálózat kialakítása	13
1.3 A felsőoktatás és felsőfokú szakképzés feltételeihez kapcsolódó támogatás fenntartása	14
2. A felhalmozási kiadások fő cselekvési irányai	14
2.1 A 2009. évről áthúzódó felhalmozási feladatok megvalósítása	14
2.2 Pályázati forrásokkal megvalósítható feladatok prioritása	14
<i>IV. <u>A költségvetési bevételek szabályozási feltételei, meghatározói</u></i>	15
1. A központi költségvetés forrásai	15
1.1 Az átengedett személyi jövedelemadó	15
1.2 Az állami hozzájárulások és támogatások	16
1.3 Központosított támogatások	16
2. Önkormányzat sajátos működési bevételei	17
2.1 Helyi adók	17
2.2 Gépjárműadó	18
2.3 Illetékbevétel	19
2.4 Bíróságok, pótlékok, egyéb sajátos bevételek	19
3. A költségvetési szervek működési bevételei	21
4. Támogatásértékű működési bevételek	21
5. Felhalmozási bevételek	22

5.1 Felhalmozási állami támogatások	22
5.2 Támogatásértékű felhalmozási pénzeszközök	22
5.3 Felhalmozási és tőke jellegű bevétel	22
6. Pénzmaradvány	23
<i>V. <u>A költségvetési kiadások tervezésének szabályozási feltételei, meghatározói</u></i>	24
1. Működési kiadások, támogatások	24
1.1 Bérpolitika	25
1.2 Szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint egészségügyi ellátás	26
1.3 Közoktatási-nevelési, közművelődési, sport, ifjúsági és civil feladatok	29
1.3.1 <u>Közoktatás-nevelés</u>	29
1.3.2 <u>Kultúra, közművelődés</u>	31
1.3.3 <u>Sportfeladatok</u>	33
1.3.4 <u>Ifjúsági feladatok</u>	33
1.3.5 <u>Civil feladatok</u>	34
1.4 Egyéb intézményi feladatellátás tervezési szabályozása	34
1.5 Igazgatás és városüzemeltetés	34
1.6 Működési célú pénzeszközátadás államháztartáson kívülre	36
2. Felhalmozási kiadások	37
2.1 Felújítások	37
2.2 Beruházások	38
3. Adósságszolgálat	39
4. Tartalékok	40
5. Önkormányzaton kívüli feladatellátás	40
<i>VI. <u>A költségvetési deficit finanszírozása</u></i>	41
<i>Határozati javaslat</i>	42
<i>Könyvvizsgálói jelentés</i>	

„Magyarország ma stabil...Magyarország bankrendszere stabil...Magyarországnak – és ezt megnyugtató mondani – nem a válság elsődleges hatásától kell tartania.” *(Bajnai Gordon 2008.október 06.)*

„Az a fajta pénzügyi válság, amely megroggyantotta az amerikai és a brit pénzügyi rendszer alapjait, Magyarországot nem fenyegeti.”

(Gyurcsány Ferenc 2008. október 13.)

„ *A Magyar pénzügyi helyzet stabil... Ez ennek a Kormánynak a teljesítménye*” *(Gyurcsány Ferenc 2008. október 24.)*

„*Hazudtunk reggel, éjjel meg este*” *(Gyurcsány Ferenc 2007. szeptember 21.)*

Tisztelt Közgyűlés !

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 70.§-a értelmében a következő évi költségvetési koncepciót november 30-ig kell benyújtani a Közgyűlés részére.

A költségvetési koncepciót az önkormányzat tervező apparátusának közreműködésével a jegyző készíti el, amit a polgármester terjeszt a Közgyűlés elé.

A költségvetési koncepció elkészítése során figyelembe kell venni:

- a költségvetési irányelvek, illetve a költségvetési törvénytervezet ismeretében a központi költségvetési kapcsolatokról származó forrásokból az önkormányzat részesedését,
- a szakmai jogszabályokban rögzített helyi ellátásokra vonatkozó hatásokat,
- az önkormányzat tárgyévvel megelőző év gazdálkodásának tapasztalatait,
- a bevételi lehetőségek, a feladatok számbavételét.

Salgótarján 2010. évi költségvetésének összeállításában a költségvetési koncepció kidolgozása meghatározó és kiemelt jelentőségű, mivel:

- a költségvetési rendelet megalkotását megelőző fontos dokumentum, ami meghatározza a tervező munka folyamán követendő elveket, körvonalazza azokat a lényeges feladatokat, amelyek ellátásával az önkormányzat működése biztosítható;
- komplex iránymutatást ad a követendő eljárásokhoz annak érdekében, hogy a költségvetés egyensúlya, az ellátási kötelezettség teljesítése mellett megmaradjon a működőképesség, és a lehetőségeken belül kiegyensúlyozott legyen a város fejlődése.

Az elhíresült őszi beszéd óta nem tudhatjuk biztosan, hogy Kormányunk részéről hihetetlen dilettantizmus vagy szándékos félrevezetés a gazdasági válság kapcsán tett nyilatkozat és az azt követő gazdaságpolitika.

Úgy kell költségvetést terveznie az önkormányzatoknak, hogy az ország már azt sem hiszi el a kormánynak, amit kérdez. Hiszen már Karsai József MSZP-s országgyűlési képviselő is megmondta: „Balatonőszöd óta jobban hazudunk.”

Hiszen

—A költségvetés veszélyes, valótlan adatokat tartalmaz és kiszámíthatatlan. Az abban megfogalmazottak nem tarthatóak / az Európai Bizottság írta jelentésében a költségvetési hiányról /. Ugyanezt támasztja alá az Állami Számvevőszék jelentése is. Ebből megtudhatjuk, hogy számukra több összefüggésben is nehézséget okozott a véleményalkotás során, hogy a költségvetési felelősségről szóló törvényben rögzített követelményektől eltérően, a változások megalapozottságának minősítését segítő háttérszámítások és hatástanulmányok nem álltak rendelkezésünkre. Bizonytalansági faktort jelentett továbbá véleményük kialakítása szempontjából az is, hogy a helyi önkormányzatok feladatait szűkítő intézkedésekhez kapcsolódó forráscsökkentés háttérszámításainak csak egy része volt megismerhető.

—A 2010-es év bevételei túltervezettek, mivel jelentős tételeknek bizonytalan a beérkezése.

—A kiadási tételek hiányosak. A kormány programjaihoz - a többi között az Út a munkához programhoz - nincs meg a teljes fedezet, működésükhöz csak 2010 első felében van pénz, illetve a konszolidációk sem szerepelnek a tervekben.

—A deficitprognózisok azt jelzik, hogy az Európai Bizottság szerint nem tartható a kormány által megcélzott 3,9, illetve 3,8%-os hiány, ráadásul a bizottság most még sötétebben látja a helyzetet, mint fél évvel korábban, amikor 2009-re 3,4, 2010-re 3,9%-kal számolt.

—Összességében az Európai Bizottság sok bizonytalansági tényezőt lát a magyar gazdaság alakulásában. Az értékelés úgy kezdődik, hogy a kirobbant válság törékeny állapotban találta Magyarországot, amit egyebek közt a megelőző években csökkenő termelékenységre, a laza költségvetésre, a magánszektor növekvő eladósodására, mindenképp a külföldi devizában jegyzett adósságok gyors emelkedésére vezetnek vissza.

Az Európai Bizottság jelzéseire a Bajnai-kormány sem tudott vagy akart megoldást találni. Helyette alkotta ezt a „válság-mélyítő” költségvetést.

Ez a megoldás veszélyes a családokra, a vállalkozásokra, a társadalom minden rétegére, mert

abban az emberek mindennapjait megnehezítő megszorítások vannak, mi több: valótlán tételek, számok is szerepelnek - mutatott rá Firtl Mátyás országgyűlési képviselő is. Emlékeztetett: az Európai Bizottság és a Költségvetési Tanács is úgy fogalmazott, hogy nem tartható a 2010-es magyar költségvetés.

Ehhez stabil gazdaságpolitikára van szükség, melynek feltételei a 2010-es Bajnai-féle költségvetésben nem találhatóak. Idáig az ország rossz helyzetéért a gazdasági világválságot jelölik meg, azonban ezzel csak a saját tehetetlenségüket és hozzá nem értésüket palástolják. A korábbi lendületet lett volna lehetőségük tovább hasznosítani, azonban 2004-től elkezdett csökkenni a gazdasági növekedés. Hazánk gazdasága számára jó volt a külső környezet, mégis a szocialista vezetésű kormány elérte azt, hogy a gazdasági növekedés 2006-tól az 1%-ot sem érte el. Itt megjegyezhetjük, hogy az ország gazdaságában 1%-os növekedés 120 milliárd forintos plusz bevételt jelent a büdzsének. Ez az összeg pontosan megegyezik a 2010-re tervezett önkormányzati elvonásokkal. Eközben a kötelező feladatokat természetesen meghagyja számukra. Az ellenvetésekre szétárja a karját, viszont 325 milliárd forintos tartalékot halmozott fel saját magának. Ezen összegből a kormány a kampányidőszakban arra költ amire akar, a parlament számára ellenőrizhetetlenül, miközben folyamatos megszorításokról, költségcsökkentésről beszél és hoz döntést. Ebből is világosan látszik, hogy a cél nem más, mint a felelősség elodázása, másra háritása.

Az Állami Számvevőszék szerint a helyi önkormányzatok központilag szabályozott forrásainak (állami hozzájárulás, támogatás és átengedett személyi jövedelemadó) csökkentése a működési és fejlesztési célú hazai támogatásokat eltérő mértékben érinti. Összehasonlító szerkezetben (a báziskorrekciót figyelembe véve) a működési célú támogatások, hozzájárulások 2,2%-kal, a hazai forrású központi fejlesztési támogatások 54,4%-kal csökkennek.

Ennek a kormányzati dilettantizmusnak az eredményeként jutott el az ország a mai helyzetébe. Most azzal kell szembenézni, hogy olyan költségvetése lesz az országnak, amely 4-5 hónapra tervez. Csak a túlélés a cél, hogy a bajt rázúdítsa a következő kormányra. Az országban a rossz gazdaságpolitika hatására folyamatosan növekszik a munkanélküliek száma, amelyre a kormány nem tud megfelelő válaszlépést. Ne feledjük, hogy 2002-ben a munkanélküliség még 5,8% volt, mára ez az érték 10,3%-ra romlott. Ahelyett, hogy munkahelyteremtő támogatásokat adna, segélyekkel igyekszik orvosolni a bajt. Ez egyfajta tehetetlenségről tesz tanúbizonyságot, hogy a kormány nem ura a gazdasági helyzetnek.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy az ország 2010-es költségvetése csak papíron létezik. Ebben az átmeneti politikai, gazdasági rendszerben a jövő kiszámíthatatlan. Így kell hozzálátnia az önkormányzatoknak – köztük Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának – a 2010. évi költségvetés koncepcióba foglalt megalapozásához, valamint a végleges költségvetés megalkotásához

Az adóbevételek megérkezése kiszámíthatatlanná válik az által, hogy a helyi adóbevételek átkerülnek az amúgy is (kormányzati létszámstop miatt) túlterhelt állami adóhatósághoz. Ez csak egy apró döntés a sok rossz közül, mégis az önkormányzatok likviditását veszélyezteti.

Amennyiben az önkormányzatok csak a kötelező feladataikat igyekeznek ellátni, akkor is kényszermegoldásokat kell alkalmazniuk. A forráselvonások miatt, jelenleg az önkormányzatok kötelező feladatainak ellátása is veszélyben forog. Ezek után olyan kényszerhelyzet alakulhat ki, melynek következtében egyre több önkormányzat kényszerül működési hitel felvételére, kötvények kibocsátására, egyéb a saját jövőjét eladósító intézkedésre. Bár hozzá tehetjük, hogy ezzel csupán a központi kormányzati költségvetési politikát követik.

A helyi önkormányzatok összesített adatai alapján számított eladósodási mutató 2005-2008 közötti folyamatos emelkedése jelzi, hogy az összes forráson belül emelkedett a hosszú és rövid lejáratú kötelezettségek együttes aránya. Az elmúlt években felgyorsuló eladósodás és ezzel párhuzamosan az önkormányzatok számláin lévő pénzkészletállomány jövő évi felhasználása a hiánycélok szempontjából, a hiánycélok teljesítésének szempontjából kockázatot jelent.

Összeállíthatnánk mi is egy olyan koncepciót vagy költségvetést, amelyet már az elmúlt esztendő Gyurcsány-Bajnai kormányától megszoktuk. Kozmetikázhatnánk az adatokat, hamisíthatnánk a számokat. Trükkök százait vethetnénk be, hazudhatnánk a választóknak, vagy mondhatnánk igazságbeszédeket, ez azonban önámítás lenne. Az önkormányzat mozgástere szűkös. A pénzügyi tartalékokat az előző ciklusok szocialista többségű közgyűléseinek köszönhetően sikerült felélni. Nem hagytak ránk forgalomképessé tehető ingatlant, földterületet....

Lesz viszont egy olyan költségvetési törvénye az országnak, amelyről biztosan tudjuk, hogy fájni fog.

A törvényi kötelezettségnek eleget kell tennünk. Ezen költségvetés alapján kell terveznünk a saját 2010-es évünket.

I.

A 2009. évi költségvetés gazdálkodási eredményeinek, pénzügyi folyamatainak főbb jellemzői és hatásai a 2010. évre

Az elmúlt évek központi költségvetésének az önkormányzati alrendszer finanszírozásából való nem rendszerszerűen kidolgozott kivonulása az önkormányzat 2009. évi pénzellátását is rendkívül negatívan érintette. Olyan áldozatra kényszerítette az önkormányzatot, amely a városi alapértékek alatt gyengítette a fundamentumot, így közvetetten a városi lét alapjait kezdte ki.

Mivel a relatíve csökkenő forrásokat nem pótolta saját önkormányzati bevétel a Közgyűlés a 2009. évre vonatkozóan is a feladatellátás hatékonyságát fokozó, a takarékosabb működést elősegítő intézkedési tervet fogadott el a 18/2009. (II.12.) Öh. sz. határozatában. E nélkül a költségvetés egyensúlya nem lett volna megteremthető. A Közgyűlési döntés pozitív megítélését nem csökkenti az sem, hogy forrásbővítő hitelek jelentős mértékben kaptak szerepet a költségvetés forrásoldalán.

A döntés eredményességét és a végrehajtható feltételrendszert igazolja, hogy a költségvetés végrehajtását a stabil pénzügyi helyzet, a zavarmentes feladatellátás jellemzi.

A 2010. évi költségvetés induló feltételrendszerét jelentősen befolyásolja a 2009. évi gazdálkodás eredményessége, illetve azok a pénzügyi folyamatok, amelyek a tárgyéven átnyúlóan determinációs következményt jelentenek és befolyásolják a tervezési szempontokat. A 2009. évi gazdálkodás lényegi eredményeit, folyamatait az alábbiak jellemzik:

Bevételek

- Működési saját bevételek

=Az intézményi működési bevételek jelentős részben a tevékenységük ellátásáért fizetett térítési díjakból származnak. Várható teljesítés a meghatározott eredeti előirányzatot meghaladja, amely azt mutatja, hogy különféle többletbevételek jelentek meg alapvetően az intézményi szférában. Az eredményes forrásbővítés segítette az intézményeket a szigorú feltételekkel meghatározott költségvetéseik teljesítésében, hiszen a gazdálkodáshoz szükséges források egy része csak ilyen módon jelenhetett

meg. Ezen eredményt még akkor is el kell ismerni, ha az intézményi működési bevétel nagyobb hányadát a gyermekétkeztetéssel kapcsolatos bevétel teszi ki.

A következő évet illetően az oktatási intézmények saját bevételei az előző év teljesítési adatai és a gyermekétkeztetéssel kapcsolatosan számítható díjbevétel figyelembe vételével alakulhatnak ki. Az eddiginél jobban kell törekedni az átmenetileg kihasználatlan intézményrészek, eszközök hasznosítására külső szereplők részére. Az intézményvezetőknek fel kell tárni az intézményi szabad kapacitásokat a személyi és eszközállomány tekintetében annak érdekében, hogy hasznosítása bevételt eredményezzen.

=A helyi adóbevétel teljesítése bizonytalan, hiszen a városban a termelési volumen visszaesett, illetve vállalkozások szűntek meg. Ezek közül a legjelentősebb tételt az URSA salgótarjáni gyárának leállítása jelenti.

A világgazdasági válságnak a reálgazdaságban megjelenő hatása miatt - figyelemmel a termelési volumen visszaesésére is - a helyi adóbevételnek a 2010. évben tervezhető összege kevesebb lehet a 2009. évinél.

=Bírságok, pótlékok, egyéb sajátos bevételek jogcímen tervezett bevétel teljesítése várhatóan elmarad a meghatározott előirányzattól. Ez alapvetően az önkormányzati bérlakásokkal kapcsolatosan jelentkező bevétel kieséséből adódik. A fizetőképesség megromlását igazolja, hogy a háromnegyed év adatai összehasonlítva az előző év hasonló időszakának teljesítésével, a hátralékos állomány 191.013 ezer forint, 24,6%-os növekedést mutat.

A következő év bevételi tervének meghatározásánál a lakásokkal kapcsolatos fizetési problémákat figyelembe kell venni. Amennyiben az egyéb bevételeknél a díjak inflációs valorizálásával sem lehet a bevételkiesést pótolni, tudomásul kell venni az előző évtől elmaradó bevétel tervezési szintet.

- A központi költségvetés alapján tervezett átengedett SZJA bevétel a költségvetési törvény rendelkezésének megfelelően érkezett 2009-ben az önkormányzat elszámolási számlájára, a jóváhagyott nagyságrendben.

A 2010. évet illetően a tervezhető átengedett bevétel az elfogadott költségvetési törvény alapján központi tervezési szinten kerül meghatározásra. Mivel a 2008. év realizált

központi adóbevételeinek 40%-át osztja vissza a költségvetési törvény 2010-ben, várhatóan az SZJA-ból való járandóság növekedhet.

Gépjárműadó jogcímen tervezett bevétel alapvetően a tömegközlekedési járművek adómentességét biztosító jogszabályváltozás miatt előreláthatólag nem teljesül, így a következő év előirányzata ennek figyelembe vételével határozható meg.

- Az önkormányzat működését finanszírozó állami támogatások jogcímei (normatív állami hozzájárulás, felhasználási kötöttségű normatív támogatás, központosított előirányzat) a költségvetési törvény rendelkezése szerint került folyósításra.

A normatív típusú támogatások havi ütemezésben érkeztek, a központosított előirányzat forrásai feladatra orientáltan a döntést követően kerültek folyósításra az év során.

A 2010. évet érintően a normatív állami hozzájárulásokat a költségvetési törvény mellékleteinek fajlagos támogatási összegei alapján - figyelemmel a feladatmutatóra is - kell meghatározni. A normatív állami források csökkentése mellett 2010. évben is kevesebb bevételt okoz a közoktatási, nevelési területen a gyermekek számának fogyása, amely a rendelkezésre álló kapacitások kihasználtságát rontja.

- A harmadik negyedév teljesítési adatai szerint a felhalmozási és tőke jellegű bevételek jogcímen keletkezett forrás elmaradt a tervezettől. Az éves előirányzat teljesítésében jelentős a kockázat, mivel a fizetőképes kereslet alacsony. Az államháztartáson kívülről felhalmozási célra kevés forrás érkezik.

A következő év előirányzatának meghatározásánál a reálisan értékesíthető vagyonelemeket kell figyelembe venni, figyelemmel a kínálati piac telítettségére, és az alacsony keresletre. A tervezhető források várhatóan kisebb összegben állnak rendelkezésre mint a korábbi években.

- Támogatásértékű bevételek az államháztartáson belülről származnak működési és felhalmozási feladatok megvalósításával kapcsolatosan. Ezen források nagyságát és feltételeit megállapodások, szerződések rögzítik.

A működési területet érintően a folyamatos egészségügyi alapellátásra irányuló OEP forrás kiemelt figyelmet kap, hiszen e nélkül a feladatellátás nem lenne megvalósítható. Ezen források sem biztosítják a költségek teljes körű fedezetét, ezért az Egészségügyi-Szociális Központ által működtetett egyes orvosi körzetek esetében az önkormányzat egyéb pénzeszközeiből egyre nagyobb arányban kell kiegészíteni a működést.

A felhalmozási feladatokhoz kapcsolódó pályázati források folyósítása utólag történik, amely miatt az önkormányzat előfinanszírozásra kényszerül, ami a költségvetési számla likviditását veszélyezteti.

A következő időszakban a tervezés során megkötött megállapodásoknak megfelelően kell a bevételi előirányzatot meghatározni, hiszen a kiadás finanszírozását ez alapozza meg.

- Rövidlejáratú hitelfelvételre a 2009. év során 500.000 ezer forint összegben került sor, amely biztosítja a működési feladatok ellátásának biztonságát.

Az önkormányzat a 2009. év elmúlt időszakában stabil likviditási helyzetben gazdálkodott.

A hosszúlejáratú hitel igénybevételének összege a háromnegyed év teljesítési adatai alapján 200.490 ezer forint. A Közgyűlés által engedélyezett hitelekre irányuló közbeszerzés alapján a szerződések aláírásra kerültek. Mivel a hitellel finanszírozott felhalmozási feladatok megvalósítása némely esetben a következő évre tolódik, a felvenni szándékozott hitel teljes igénybevételére is ennek megfelelően kerül sor.

Kiadások

- A folyó működési kiadások finanszírozására a 2009. évi önkormányzati költségvetésben megjelenő források elégségesek. A kifizetések zavartalanul megtörténtek mind a személyi juttatás, mind a dologi kiadások tekintetében.

=A harmadik negyedév teljesítési adatai szerint a személyi juttatás előirányzatának felhasználása elfogadható színvonalú. Önkormányzati szinten összesítve fedezetbiztosítási probléma nem látható. Némely intézménynél tapasztalható az időarányost meghaladó teljesítés, amely racionális és szorosan felügyelt gazdálkodással kézbe tartható. Amennyiben ennek ellenére az év utolsó hónapjában fedezetbiztosítási probléma jelentkezik, a költségvetés működési tartaléka felhasználható a szükséges mértékig.

A következő év előirányzatainak meghatározása, hasonlóképpen mint 2009. évben, a költségvetési törvény mutatóin kell hogy alapuljon. A költségfedezet biztosításának tervezése során, az elégséges szinten túlmenően nem indokolt forrásokat rendelkezésre bocsátani.

A központi költségvetés megszorításai miatt a 2010. évi feladatellátást az előző évhez képest takarékosabban és hatékonyabban kell végezni.

=A dologi kiadások előirányzatának felhasználása a harmadik negyedév időszakában önkormányzati szinten az időarányoshoz közel állóan teljesült. Az intézményeket külön vizsgálva látható, hogy néhány esetben a felhasználás nagyobb az időarányosnál, de nem olyan mértékű, hogy az megoldhatatlan feszültséget jelentsen. Ez a helyzet fedezeti problémát jelent ugyan, de az év zárásáig szigorú gazdálkodással, illetve forrásátcsoportosítással meg lehet oldani a kialakult feszültséget.

A gazdálkodási tapasztalatok alapján a 2010. évi előirányzat kialakítása során, - figyelemmel az önkormányzatokat érintő megszorító intézkedések következményeire - hatékonyabb, racionálisabb, takarékosabb működésen keresztül megtakarításokat kell elérni.

- A működési támogatások egyéb támogatások mellett alapvetően a szociális és gyermekvédelmi feladatokhoz kapcsolódva jelentkeztek.

A támogatási jellegű kiadások jelentős része jogszabályok előírásain, kisebb része megállapodásokon alapul. A 2009. év három negyedévének felhasználása a szükséges kiadásokat mutatja, hiszen különösen a szociális és a gyermekvédelmi területen forráshiány nem akadályozhatja a járandóságok kifizetését. A háromnegyed év teljesítési adata azt mutatja, hogy az igénybevevők számának növekedése a várakozásoknál nagyobb kiadást eredményezett, és amennyiben ez nem csökken, a jóváhagyott előirányzatokat átcsoportosításokkal kell igazítani a kötelezettségekhez. A kormányzati megszorításoknak a törvénymódosításokon keresztül érvényesülő hatása mellett, a világgazdasági válság a szociális és a gyermekvédelmi területen is érzékelhető változást okoz.

A következő év előirányzatainak meghatározása során figyelemmel kell lenni a 2009. év tapasztalataira, különös tekintettel a különféle szolgáltatásokra rászorulóknak számának alakulására, illetve a központi jogszabályok változására.

A kistérség által ellátott feladatokra irányuló támogatási összegnek a 2009. év elszámolásán kell alapulni.

- A költségvetés felhalmozási kiadásai a háromnegyed év teljesítési adatai alapján erőteljesen elmaradnak a jóváhagyott előirányzati lehetőségektől. A pályázatok elbírálási szakaszainak hossza, illetve a közbeszerzés időszükséglete miatt néhány feladat megvalósítása a következő évre tolódik, ezért a tervezett előirányzatok nem minden jóváhagyott elemében fognak teljesülni. Mivel a források mind a saját erő, mind az elnyert pályázat miatt rendelkezésre állnak, a felhalmozási feladatok megvalósításának pénzügyi

akadálya nincs. Az áthúzódó feladatokhoz szükséges előirányzatot determinációként kell értékelni.

A következő évben új hitelből megvalósuló feladatok tervezésénél a forrás megszerzésének kockázatát figyelembe kell venni.

- Az önkormányzat a szerződésekből meghatározott adósságszolgálati kötelezettségét maradék nélkül teljesítette. Hátralék még átmenetileg sem alakult ki, e tekintetben tehát az önkormányzat fegyelmezett és első osztályú adós.

Azon hitelek kapcsán, amelyeket az önkormányzat 2009. évben vesz igénybe, az adósságszolgálati kötelezettség determinációja a 2010. évi költségvetésnek.

II.

Az önkormányzat 2010. évi költségvetését érintő központi költségvetésből adódó külső feltételrendszere

A kormányzat gazdaságpolitikája

A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetési törvényjavaslata az alábbi gazdaságfejlesztési mutatókkal számol:

Megnevezés	2008. év	2009. év	2010. év
GDP növekedés (%)	0,6	-6,7	-0,9
GDP növekedés folyó áron (milliárd Ft)	26.621	25.790	26.300
Fogyasztói árindex (%)	6,1	4,5	4,1
Beruházási hányad (GDP %-ában)	20,1	19,7	20
Termékek és szolgáltatások exportja (%)	4,8	-15,1	3,0
Munkatermelékenység növ. üteme (%)	1,8	-4,5	0,4
Háztartások fogyasztása (%)	-0,1	-6,6	-2,1
Közösségi fogyasztás (%)	-1,9	-2,2	-2,0

A költségvetési törvényjavaslat szerint elsősorban a fiskális kiigazító intézkedések lakossági fogyasztásra gyakorolt áthúzódó negatív hatása miatt a GDP közel 1%-os csökkenése várható. Látható, hogy a háztartási és a lakossági fogyasztás 2,1%-os, illetve 2%-os csökkenését prognosztizálja a Kormány.

A beruházási hányad gyakorlatilag nem változik a 2009. évhez képest, tehát a beruházási teljesítmények nem tudnak húzóerőt gyakorolni a bruttó nemzeti termék növelésére.

A termékek és a szolgáltatások exportjának csupán 3%-os bővülését várja a Kormány, ami azt jelenti, hogy a versenyképesség hiányában a vállalkozások nem tudnak eredményesen fellépni az exportpiacokon, ami azt jelenti, hogy a korábbi exportvezérelt gazdaságpolitika a múlté, helyette a lakossági és a közösségi fogyasztás visszafogásával kívánják a központi költségvetés hiánycéljának betartását elérni.

A nemzetgazdasági problémák rendezésének a lakosságra és a közösségi fogyasztásra való terhelése a megszorításokon keresztül rendkívüli terheket okoz az érintetteknek, különösen az önkormányzatoknál.

A helyi önkormányzatok támogatása

A költségvetési törvénytervezet forrásszabályozása alapján az önkormányzati alrendszerből 120 milliárd forint (a Megyei Jogú Városok Szövetségének számítása szerint 162 milliárd forint) kerül elvonásra.

A helyi önkormányzatok – beleértve a helyi kisebbségi önkormányzatokat, valamint a többcélú kistérségi társulásokat is – 2010-ben hitelforrások nélkül közel 3.200 milliárd forinttal gazdálkodhatnak.

Ehhez a központi költségvetés – állami támogatás és átengedett személyi jövedelemadó révén – mintegy 1.128 milliárd forintot biztosít, amely a 2009. évi korrigált előirányzat 87,4%-a.

A jelentősebb változtatások, amelyek rendkívül érzékenyen érintik az önkormányzati feladatellátást az alábbiak:

- A költségvetési törvényjavaslat mellett benyújtott 2009. évi költségvetési törvényt módosító javaslat szerint a törvény 3. számú mellékletében meghatározott közoktatási normatívák fajlagos összegei csupán 2009. évre vonatkoznak. Így az a gyakorlat megváltozik, amely szerint az előző évi költségvetés 8 havi kihatása és a tárgyévi költségvetés 4 havi kihatása finanszírozza a közoktatást. Mivel a 2009. évi törvényben elfogadott fajlagos összegek magasabbak, mint a 2010. évi törvényjavaslatban szereplő, jelentős állami támogatás csökkenéssel kell számolni.
- Az alapfokú művészetoktatás igénybevételi díjának emelését irányozzák elő azzal, hogy
=a térítési díjak 5-10% mértéke helyett 5-30% díjfizetés érvényesíthető, és csak 5 óra vehető igénybe térítési díjért, e felett már tandíjat kell fizetni,
=a tandíjak 15-30% mértéke helyett 15-50% díjfizetés érvényesíthető.

- A két tanítási nyelvű képzés támogatása 2010 szeptember 1-jétől megszűnik. Ez szembe megy az előző évek gyakorlatával, hiszen eddig prioritást élvezett ez a képzési forma.
- A gyermekétkeztetés támogatása erőteljesen csökken. Az önkormányzatokat ez azért is érzékenyen érinti, mert a gyermekétkeztetés rezsiköltségét eddig is Ők viselték, az eddig folyósított támogatás sem fedezte a gyermekvédelmi törvény által biztosított 50%-os, illetve 100%-os mértékű térítési díjkezdvezmény miatti bevételkiesést.
- A közszférában 2 évig változatlan marad a bér, megszűnik a 13. havi illetmény.

A központi költségvetés megszorítása az önkormányzati alrendszerben olyan mértékben érinti, hogy ezek hatása alapvető közfeladatok ellátását veszélyezteti.

III.

A költségvetés-politikai cselekvés irányai, a 2010. év céljai, feladatai

Az önkormányzati költségvetés célkitűzése nem lehet független a rendelkezésre álló források 50%-át jelentő központi források által közvetített iránymutatástól. A költségvetési törvény önkormányzatokat érintő forrásszabályozása azért is fontos, mert a szabályozási célokhoz rendelt eszközrendszerek közvetlenül is meghatározó hatást gyakorolnak az önkormányzati gazdaság működésére. A makro és mikro közgazdasági környezet követelményeihez igazított forrás- és feladatrendszer lehet az önkormányzat 2010. évi költségvetésének alapja. Ezért a költségvetési javaslat kidolgozása során az általános feltételekből kiindulva, az állami és a helyi források változásának figyelembe vételével kerülhet sor a megvalósítható feladatok kijelölésére.

A költségvetési törvény forrásszabályozása kevesebb lehetőséget biztosít annak hangsúlyozása mellett, hogy az önkormányzati feladatellátás törvényi szabályozás alapján csökkenhet. Mivel a szűkülő központi forrásokat nem tudja pótolni saját bevétel növekedése, illetve figyelemmel arra, hogy már a 2009. évi költségvetés bevételi oldalán a forrásbővítésre irányuló hitelforrások által biztosított lehetőségek gyakorlatilag kimerültek, így a 2010. évben új hitelek tervezésének kockázata jelentős, ezért az önkormányzati feladatellátást át kell gondolni és hatékonyabb munkavégzést kell követelményként érvényesíteni. Minden lehetséges megoldást figyelembe kell venni a racionálisabb és hatékonyabb feladatellátás érdekében.

A felhalmozási feladatok lehetőségei rendkívül korlátozottak, hiszen a felhasználási kötöttségű pénzmaradványon túl csupán pénzügyi forrás állhat rendelkezésre. A fedezetlen tőke és kamatkötelezettség a determinált működési kiadást növeli.

Az önkormányzat külső és belső gazdasági feltételei alapján a 2010. évi költségvetés főbb céljai és prioritásai az alábbiak:

1. Az önkormányzat működési feladatai ellátása különös tekintettel a kötelezően ellátandó feladatokra

A kötelezően ellátandó feladatok determinációt jelentenek az önkormányzati gazdálkodás számára. Ez azonban nem zárja ki a hatékonyabb, költségtakarékosabb feladat ellátási rendszer kialakítását, figyelemmel a szolgáltatások igénybevevői számának változására, illetve a költségvetési törvény és az ágazati törvények módosításából adódó lehetőségekre.

A nem kötelezően ellátandó feladatok megvalósításának feltételei jelentős mértékben függenek a kötelezően ellátandó feladatok hatékonyabb és költségtakarékosabb megszervezésétől.

1.1.A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások törvényi minimumának biztosítása

A szociális és gyermekvédelmi ellátást alapvetően a központi jogszabály rendelkezésének megfelelően kell biztosítani. A feladatellátás rendszerének felülvizsgálatával fel kell tárni a hatékonyabb működés lehetőségét. Ha erős önkormányzati érdek nem jelentkezik - a racionális működés biztosítása érdekében - csak a szabad kapacitások kitöltésének szintjéig indokolt a szolgáltatások bővítése.

1.2.A közoktatási, nevelési feladatok színvonalának lehetőség szerinti megtartása, a hatékonyabban működtethető és a gyermekek számához jobban igazodó intézményhálózat kialakítása

A rendelkezésre álló intézményhálózat átalakításán keresztül el kell érni, hogy a felhasznált közpénz hatékonyabban hasznosuljon, a kapacitás a későbbi évekre előre meghatározható gyermekek számához igazodjon.

A Közgyűlésnek a közoktatási feladatellátásban jelentkező felelőssége a salgótarjáni állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek

érdekében áll fenn. Ezen túlmenően, csupán közoktatási megállapodás alapján kerülhet sor vidéki gyermekek ellátására az intézményhálózaton belül.

A vidéki gyermekek esetében törekedni kell arra hogy a szülők Salgótarjában lakjanak annak érdekében, hogy az így befizetett többletadójukkal szerepet vállaljanak a gyermekeikkel kapcsolatos költségek finanszírozásában, hiszen jelenleg ez a salgótarjáni polgárok adójából történik csupán.

Az összehangolt megyei szintű képzés, illetve a szaktudás versenyképességének növelése érdekében az önkormányzat jelentős eredményként értékeli a Nógrád Megyei Szakképzés-szervezési Társulás kialakítását, hiszen a korábbi időszakokhoz képest jobban biztosítja a gazdasági keresletnek megfelelő munkaerőt, és folyamatosan alkalmazkodik a munkaerőpiaci igényekhez. A társulás hatékony és eredményes működésében az önkormányzat továbbra is érdekelt.

1.3.A felsőoktatás és felsőfokú szakképzés feltételeihez kapcsolódó támogatás fenntartása

Az önkormányzat érdekelt a Budapesti Gazdasági Főiskola Salgótarjáni Intézete működési feltételrendszerének stabilitásában. A városi és a megyei önkormányzat anyagi szerepvállalásának segítségével a salgótarjáni intézet működésének stabilitása biztosítható. Továbbra is fontos annak elérése, hogy a térség, a megye gazdasági felsőfokú képzése Salgótarjában valósuljon meg úgy, hogy az önkormányzat anyagi szerepvállalása egyre kisebb szinten jelentkezzen.

2.A felhalmozási kiadások fő cselekvési irányai

2.1.A 2009. évről áthúzódott felhalmozási feladatok megvalósítása

Korábbi Közgyűlési döntés alapján megjelenő, áthúzódó feladatok megvalósítása az érintett szakterületeken biztosítja a fejlődést, magasabb szolgáltatási színvonalat tesz lehetővé.

2.2.Pályázati forrásokkal megvalósítható feladatok prioritása

A pályázati célok meghatározásánál igazodni kell a Közgyűlés által elfogadott koncepciókban foglaltakhoz. Ezen belül is sorrendet szükséges felállítani és azokat a pályázati lehetőségeket kell előnyben részesíteni, amelyek a működés hatékonyságát, takarékosabb ellátást biztosítanak vagy bevételt eredményeznek.

IV.

A költségvetési bevételek szabályozási feltételei, meghatározói

Az önkormányzati költségvetés bevételi oldalát alapvetően határozza meg a központi költségvetési kapcsolatokból származó bevétel nagysága. A központi költségvetés forrásszabályozási tervezete jelentős megszorítást tartalmaz, amelyet determinációként kell figyelembe venni.

Mivel az önkormányzati saját bevételek 2010. évi alakulása, tervezhető nagysága, figyelemmel a világgazdasági válságnak a reálgazdaságban való megjelenésének hatására bizonytalan, óvatos tervezés indokolt. Ez azért fontos szempont, mivel a hiányfinanszírozásra épülő költségvetés a tervezett bevételek kiesésével szemben rugalmatlan és kifizetetlen számlák felhalmozódását eredményezheti, ami a fedezetlenség eszkalálódásán keresztül beláthatatlan és befolyásolhatatlan folyamatokat indíthat el.

1.A központi költségvetés forrásai

1.1.Átengedett személyi jövedelemadó

A helyi önkormányzatokat 2010. évben megillető átengedett adók köre – a törvényjavaslatban foglaltak alapján – nem változik.

A személyi jövedelemadó jogcímen makro szinten jelentkező adó 40%-a illeti meg az önkormányzati alrendszert. A helyben maradó rész az állandó lakóhelyszerinti adózók által 2008 évben bevallott, és az APEH által településenként kimutatott személyi jövedelemadó 8%-a. Annak érdekében, hogy az adó helyben maradó része növekedjen, mindent meg kell tenni a lakosság szám növelése érdekében (lakás, telekkínálat, gyermekek oktatása miatti helyben lakás).

A gépjárműadó bevételek átengedésének mértéke 2010. évben is teljes körű – 100% mértékű – lesz.

A központi költségvetésről szóló törvényjavaslat alapján a személyi jövedelemadó helyben maradó részét kiegészítő támogatások növelik. A kiegészítő támogatások továbbra is az önkormányzatok jövedelem-differenciálódásának mérséklését szolgálják. Így az önkormányzatot megilleti e címen támogatás, mivel az iparüzési adóerő-képesség nem éri el a törvényjavaslat 4. sz. mellékletében meghatározott mértéket.

A tervezhető átengedett személyi jövedelemadó nagyságát és jogcímeit a Pénzügyminiszter és az Önkormányzati miniszter együttes rendeletben teszi közzé 2010 január 31-éig.

1.2. Az állami hozzájárulások és támogatások

A normatív állami hozzájárulások rendszere 2010. évben a 2009. évhez viszonyítva számottevően módosul úgy is, hogy a 2009. évre elfogadott forrásszabályozást változtatják, ami durva beavatkozás az állami finanszírozás rendszerébe.

A törvényjavaslat 3. és 8. sz. mellékletei alapján a helyi önkormányzatok normatív állami hozzájárulásainak jogcímei több helyen összevonják, és fajlagos összegeit csökkentik. A törvényjavaslat 3. sz. melléklete a „helyi önkormányzatok normatív hozzájárulásai” között 17 főbb jogcímen biztosít lehetőséget a helyi önkormányzatok számára a hozzájárulás felhasználási kötöttség nélküli igénybevételéhez. E jogcímek forrása továbbra is megoszlik, az állam ezen feladatok normatíváinak egy részét állami támogatásból, más részét pedig átengedett személyi jövedelemadóból finanszírozza.

A tényleges igénybevétel az ellátott feladatokhoz kapcsolódik. A számítás alapját az intézmények által szolgáltatott adatok képezik, amelynek felmérése megtörtént. Néhány jogcím esetében az adatokat központi rendelkezés alapján kell számításba venni.

A normatív támogatásokon belül 2010. évben is megmarad a felhasználási kötöttséggel járó támogatások gyakorlata, melynek a részleteit a törvényjavaslat 8. sz. „a helyi önkormányzatok normatív kötött felhasználású támogatásai” című melléklete tartalmazza.

1.3. Központosított támogatások

A jogcímeket a törvényjavaslat 5. sz. melléklete tartalmazza. A jogcímek száma 20, szemben a 2009. évi 30-al. Ez azt jelenti, hogy csökkent azon címzett feladatoknak a száma, amelyre az év során igényléseket lehet benyújtani, azonban azt is jelenti, hogy miközben az önkormányzat által ellátott feladatok száma nem lett kevesebb, a pályázható források az előző évhez képest kisebb mértékben állnak rendelkezésre.

E támogatások igénylésének, döntési rendszerének rendjét és körét a feladatonként illetékes szakminisztériumok a Pénzügyminisztériummal, illetve az Önkormányzati minisztériummal egyeztetetten közlik az év során. Mivel az igénylések feltételrendszere csupán az év során válik ismerté, az innen származó forrásokat nem lehet tervezni, jelentős bizonytalanságot okozva a feladatok forrásfedezetét illetően.

2. Önkormányzat sajátos működési bevételei

2.1. Helyi adók

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény jelentősen változott a 2010. évet érintően.

Jelentős változtatás az adóbevallás, adófizetési rendszer egyszerűsítése tekintetében történt. Az iparüzési adót érintő adóztatási feladatok 2010. év január 1-jétől átkerülnek az állami adóhatóság hatáskörébe. Ezzel összefüggésben az iparüzésiadó-előleget 2010. július 1-jétől önadózással kell teljesíteni az adózónak, azaz neki kell bevallania az előlegfizetési időszakban lévő egyes esedékességi időpontokra (melyek változatlanok maradnak) fizetendő adóelőleg összegét. Szintén a hatáskör-áttelepítéssel függ össze, hogy megszűnik az önkormányzatok azon joga, hogy az iparüzési adó megfizetésére eltérő esedékességi időpontot állapítsanak meg.

A helyi iparüzési adó beszedésének az állami adóhatóság hatáskörébe kerülésének előnye, hogy az APEH az adóbevallás, az előleg fizetési esedékesség, ideértve a feltöltési kötelezettség teljesítés alkalmával beérkező összegeket, az önkormányzattól kapott előző évre vonatkozó adatok alapján a bevallások befizetése esedékességét megelőző munkanapon átutalja az önkormányzati adóhatóság számlájára, majd a bevallás tényadatai alapján 30 napon belül felosztja az adót az önkormányzatok között és elszámol az önkormányzatokkal.

Hátrányai:

1. Egy rendkívül bonyolult, önkormányzatok által ellenőrizhetetlen elszámolási rend alakul ki. Az APEH által átadott összeg nagyságának és az átadás számításainak paraméterei, helyessége nem vonható utólagos ellenőrzés, felülvizsgálat alá.
2. 2010. második félévétől a helyi iparüzési adó az önkormányzatnál bevallások hiányában nem tervezhető, és az utalás helyessége sem ellenőrizhető.
3. Az önkormányzatokhoz benyújtandó 2009. évi helyi iparüzési bevallások feldolgozására a jogszabály nem nyújt megfelelő intervallumot (bevallás esedékessége 2010.05.31., feldolgozásra nyitvaálló határidő 2010.06.30.).

4. Az átállás az APEH felé történő többszöri adatszolgáltatás miatt jelentős adminisztrációs terhet ró az önkormányzati adóhatóságra, és a hatáskörváltozás létszám-megtakarítást sem eredményez.
5. Nem biztosított, hogy a bevallások utólagos vizsgálatánál az állami adóhatóság az önkormányzatokkal ellentétben a helyi iparüzési adót kiemelt szempontként kezelje, valószínű, hogy revíziójuk során elsősorban a központi költségvetésbe befolyó adónemek kerülnek előtérbe.
6. 2010-et megelőző adóévekhez kapcsolódó adó-megállapítási jog a jelenlegi szabályok által meghatározott 5 év helyett 2011. év végén elévül.
7. A jövőben az önkormányzatok úgy kényszerülnek rendeletalkotásra, hogy megalapozott, modellezhető számítások nem állnak rendelkezésre.

A költségvetési koncepció nem számol adókulcsemeléssel, így a bevétel tervezése az előző évek teljesítési adatai, illetve a világgazdasági válságnak a vállalkozásokra gyakorolt hatásán alapulhat. Figyelemmel a 2009. év adófizetési adataira, amely jelentős gazdasági teljesítménycsökkenést mutat, nagyon szigorú hátralékbehajtás eredményeként elérhető bevételnöveléssel kell elérni, hogy a költségvetés számára tervezhető adóbevétel a lehető legkisebb mértékben csökkenjen.

2.2. Gépjárműadó

A gépjárműadókról szóló 1991. évi LXXXII. törvény határozza meg a szabályokat.

A személygépkocsik esetében az adó mértéke 2007 óta, tehergépjárművek esetén 2004 óta változatlan. A törvény rendelkezése szerint – a légrugós tehergépjárművek kivételével – 15%-kal emelkednek az adótételek 2010. január 1-jétől.

A pénzügyi-gazdasági válság hatására, a salgótarjáni lakhellyel (székhellyel, telephellyel) rendelkező adózók tulajdonában (üzembentartásában) lévő gépjárművek száma jelentősen csökkenhet, ezért az adótételek emelkedése ellenére a 2010. évi gépjárműadó bevétel 2009. évi szinten tervezhető.

2.3. Illetékbevételek

Az önkormányzatot megillető bevételt 2007. január 1-jétől az APEH szedi be.

Az illetékfizetési szabályok változása befolyásolja a várható bevétel nagyságát. Jelentős változtatásként értékelhető, hogy a visszterhes vagyónátruházási illeték általános mértéke 10%-ról 4%-ra csökken, ha azonban az illetékalap az 1 milliárd forintot meghaladja, az e feletti rész után az illeték mértéke 2%, de ingatlanonként legfeljebb 200 millió forint. A lakásszerzés esetén fizetendő kedvezményes illeték lakásonként 4 millió forintig továbbra is 2%, a forgalmi érték e feletti része után az eddigi 6% helyett 4% illetéket kell fizetni.

Az ingatlan megszerzéséhez kapcsolódó illetékkötelezettség kijátszásának megakadályozása érdekében, illetékkötelessé válik a belföldi ingatlantulajdonnal rendelkező társaságban fennálló vagyoni betét megszerzése.

Az üzletrész öröklésének illetékmentessége megszűnik.

Mivel az APEH az önkormányzatot illetően a 2010. évben tervezhető illetékbevételek nagyságával, a jogszabályváltozás hatásaival kapcsolatosan nem szolgáltat adatot, az előirányzat jelentős bizonytalansággal tervezhető meg. Ebből adódóan a koncepció a 2009. év várható teljesítési adatainak figyelembe vételével számol.

2.4. Bíróságok, pótlékok, egyéb sajátos bevételek

Ezen bevétel jelentős része törvényi szabályozáson alapuló, illetve helyi rendeletek határozták meg. A bevételeket megalapozó rendeletek folyamatos módosításával el kell érni, hogy a szolgáltatásokkal összhangban időben aktualizálásra kerüljenek, megbízható, pontos információ-szolgáltatással alapot nyújtsanak a reálisan tervezhető bevételek meghatározásához.

A saját bevételek minden elemére érvényes és fontos alapelv, hogy a bevételi hátralékok állományának folyamatos felülvizsgálatával el kell érni, hogy minden lehetséges és törvényes eszközzel biztosított legyen a hátralékok csökkentése, a kinnlevőségek behajtása. Ez a feladat minden érintett területen kiemelt feladat, kötelesség és felelősség.

A legjelentősebb bevételi volument az önkormányzati bérlakásokkal kapcsolatos bevételek jelentik. Az üzemeltetési költségek változásának érvényesülni kell a díjakban, hiszen a veszteséges működtetés nem fogadható el. A lakbérek esetében legalább az éves tervezett inflációnak megfelelő változtatás szükséges, amennyiben a bérleti kínálati piac ezt megengedi. Az önkormányzatnak nem kötelező feladata a lakhatás feltételeinek biztosítása, így a hátralék növekedését minden eszközzel meg kell akadályozni akár a bérlők számának csökkentése árán is.

A lakásvagyon kezelése során elvárás az önkormányzat lakáskonceptiójában foglaltak következetes végrehajtása.

A nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérleti díjának meghatározása során legalább a tervezett inflációnak megfelelő mértéket kell alkalmazni - amennyiben a piac ezt várhatóan elfogadja - annak érdekében, hogy az eddig realizált bevétel értékállósága biztosítható legyen. A hátralék képződését ez esetben is minden eszközzel meg kell akadályozni. Ehhez indokolt szigorúbb bérbeadási szabályok kialakítása.

A Csarnok és Piacigazgatóság bevételeiből teljes mértékben fedezni tudja a működésének kiadásait, illetve nyereséget biztosít az intézménynek. Mivel a gazdálkodás eredményessége a tulajdonos önkormányzat épület és eszközállományával valósítható meg, indokolt a bevétel egy részének átengedése az önkormányzat egyéb feladatainak finanszírozására.

A Csarnok és Piacigazgatóság befizetése az önkormányzatnak, figyelemmel a hatékonyabb feladat ellátási elvárásra, legalább az előző év teljesítésének megfelelő nagyságrendű kell hogy legyen, amennyiben intézményi fejlesztésben az önkormányzatnak nincs nagyobb érdeke.

A bírságok, pótlékok jogcímen tervezhető előirányzatot alapvetően a helyi adók hátralékára alapozottan kell meghatározni. Egyéb bírságok mértékét az előző évek tapasztalati adatai alapján kell meghatározni.

Amennyiben az önkormányzat jegyzője által a környezetvédelmi bírsággal kapcsolatos feladat eredményesen megszervezhető és végrehajtható, a szabályozást elő kell készíteni.

Azoknál a bevételi tételeknél, amelyeknél a díjak nagysága nem az előzetes szerződési feltételek szerint határozható meg, illetve nem a központi jogszabály szerint számítandó (pl. közterület használati díj), a tervezés szintjén figyelembe vett inflációs kulcsnak megfelelő valorizációt kell alkalmazni, figyelembe véve az előző év teljesítési adatait is. A Polgármesteri Hivatal ezen bevételeket biztosító irodáitól elvárás egyéb bevételnövelést eredményező megoldások kialakítása.

3.A költségvetési szervek működési bevételei

Az intézményi működési bevételek fontos részét képezik az önkormányzati költségvetésnek, de a feladatellátás jellegénél fogva a lehetőségek intézményenként eltérőek.

Az oktatási, nevelési intézmények bevételeinek alapvető részét az étkeztetéssel kapcsolatos bevétel teszi ki, amelyet a szolgáltatás igénybevételéért a szülő fizet. A tervezés szintjén a szolgáltatást biztosító vállalkozással egyeztetett díjnövekedést kell számításba venni.

Amennyiben jogszabály lehetővé teszi, hogy a nyersanyagköltségen túlmenően is át lehet hárítani a költségek finanszírozását, a döntési javaslat kialakításánál ezt figyelembe kell venni.

Az intézmények esetében az eddigieknél is jobban kell törekedni az átmenetileg kihasználatlan eszközök és épületrészek hasznosításán alapuló bevételek növelésére. A rendszeres bevételek esetében legalább az inflációs növelést kell érvényesíteni. Alapvető szempont, hogy a különféle jogcímeken (bérbeadás, továbbképzési, tanfolyami díj stb.) keletkező bevételnek elsősorban az intézmény dologi költségeire kell fedezetet nyújtania, és csak ezen túlmenően maradó rész fizethető a közreműködőknek vagy használható fel egyéb célra szabadon.

4. Támogatásértékű működési bevételek

A támogatásértékű működési bevételek az államháztartáson belülről érkeznek konkrét feladathoz kapcsolódóan megállapodások, szerződések alapján.

A működési feladatok finanszírozását illetően a legjelentősebb az Országos Egészségbiztosítási Pénztár címzett forrása, amely az anyatejgyűjtés, az iskola egészségügy, a védőnői szolgálat és az önkormányzati tulajdonú orvosi rendelők működtetésére irányul. A tervezhető előirányzat a Pénztár jóváhagyásával alakulhat ki. Sajnálatos, hogy ezen központi címzett forrás nem elégséges a felmerülő költségek finanszírozásához szemben azzal, hogy korábban fedezték a kiadásokat. Ez esetben is érzékelhető az állami visszavonulás.

Mátraszele önkormányzatának az általános iskolai feladatokhoz, illetve Ipolytarnóc önkormányzatának az óvodai ellátáshoz kapcsolódó hozzájárulása a társulási megállapodás alapján határozandó meg.

5. Felhalmozási bevételek

5.1. Felhalmozási állami támogatások

A felhalmozásokat érintő áthúzódó állami támogatások között a megkülönböztetetten kezelendő forrásokat (pl. TEKI, CÉDE, LEKI) lehet figyelembe venni a megvalósításhoz tartozó támogatási megállapodás szerint.

Felhalmozási forrásként kell figyelembe venni a normatív központi költségvetési támogatás keretében tervezett súlyos foglalkoztatási gondokkal küzdő települési önkormányzatok feladatai jogcímen meghatározott forrást, illetve ezen túlmenően a lakáshoz jutás feladatai jogcímen a 2009. évi kiegészítő támogatásánál számításba vett összeget is.

5.2. Támogatásértékű felhalmozási pénzeszközök

A felhalmozási területet érintő támogatásértékű bevételek közül 2010. évben újra kell tervezni a területfejlesztési célú, vagy egyéb hazai minisztériumi támogatásból megvalósuló fejlesztések áthúzódó pénzügyi ütemeihez tartozó pályázati forrásokat amiatt, mert a 2009. évi feladatok műszaki befejezése a pályázatok kései elbírálása, az elhúzódó közbeszerzési eljárások miatt a tárgyévben nem tudtak befejeződni.

Ezen túlmenően elnyert pályázatok alapján a támogatási megállapodásokban meghatározottak szerint lehet a tervezhető bevételi tételeket a költségvetésben szerepeltetni. Mindent meg kell tenni a pályázati források elnyerésén keresztül jelentkező fejlesztés „előremenekülés” érdekében, hogy közvetett hatásként a helyi gazdaság élénkülésére pozitív hatást gyakoroljon.

5.3. Felhalmozási és tőke jellegű bevétel

Az önkormányzati bérlakások értékesítése jogcímen a korábbi értékesítések részletfizetési ütemei, illetve a tárgyévi értékesítés számítható bevételei jelennek meg. Az előirányzat meghatározása során alapvetően a részletfizetések aktuális összegeit kell figyelembe venni, amely kiegészülhet a további értékesítés reálisan tervezhető bevétellel.

Az önkormányzat lakáskonceptiója jelentős értékesítést irányoz elő, amely emelheti a tervezhető bevételi összeget. A lakáskonceptió rendelkezésének ütemes végrehajtása a számításba vehető bevétel növelése miatt kiemelt jelentőségű. Az értékesítés elősegítése

érdekében - amennyiben szükséges - az értékesítési szabályokat is módosítani kell (akár lakottan is értékesíthetővé váljanak az ingatlanok).

A *lakótelkek* eladásából származó bevétel meghatározása a Közgyűlés értékesítésre történő kijelölésre vonatkozó döntésen alapulhat, amennyiben az eladás reálisan tervezhető. Az értékesítési árnak meg kell haladni a telekkialakítással kapcsolatos költségeket.

A lakótelkek feltárásában kiemelt figyelmet kell kapjanak a fiatal házások, értelmiségiek csoportja annak érdekében, hogy a városban minél nagyobb számban telepedjenek le.

Egyéb sajátos felhalmozási bevétel között a Közgyűlés által értékesítésre kijelölt ingatlanok eladása tervezhető, amennyiben önkormányzati feladatellátáshoz nincs szükség az igénybevételére.

Pénzügyi befektetések bevételei jogcímen az önkormányzat tulajdonában lévő értékpapírok beváltásából és hozamából tervezhető bevétel. A koncepció a jelenlegi információk alapján nem számol osztalékbevéttel, mivel a végleges mérlegbeszámoló adatai alapján 2010 májusában hozhat a Közgyűlés osztalékfizetésre vonatkozó döntést.

Üzletrész értékesítés jogcímen bevétel nem szerepel a bevételek között. Erre akkor kerül sor, ha a KRF Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Rt-ben lévő tulajdonrész értékesítése a Közgyűlés döntésének megfelelően megtörténik.

Felhalmozási célra átvett pénzeszköz az államháztartáson kívülről jogcímen bevétel a meghatározott cél elérésére irányuló pénzáradási döntés/támogatási szerződés alapján, vagy egyéb hiteles dokumentum szerint tervezhető.

6. Pénzmaradvány

A koncepció a céljelleggel átvett, de fel nem használt forrásokkal, illetve olyan forrásokkal számol, amelyek felhasználási kööttséggel jelentek meg az előző évben, de a kiadásra a 2010. évben kerül sor. A későbbi évekre vonatkozóan címzett forrásokat nem lehet a tárgyév fedezeteként számításba venni.

A költségvetési kiadások tervezésének szabályozási feltételei, meghatározói

1. Működési kiadások, támogatások

A költségvetési szervek működési kiadásai, illetve a lakossági szolgáltatások ellátása, figyelemmel arra, hogy az önkormányzat ezeken keresztül biztosítja a polgárok részére a megfelelő városi települési környezetet, jelentős determinációt jelentenek az önkormányzati költségvetés számára, hiszen ezen költségek rugalmatlanok, nehezebben tudják követni a csökkenő bevételi helyzetből adódó közgazdasági elvárásokat. Természetesen a forrásorientált költségvetés tervezés elveinek megfelelően kell gondolkodni a 2010. évi költségvetés előkészítésekor is, figyelemmel az esetleges bevételt növelő tényezőkre.

Mára elkerülhetetlenné vált a kötelező és nem kötelezően ellátott feladatok áttekintése abból a szempontból, hogy vannak-e olyan lehetőségek, indokolatlan kiadások amelyek megszüntetésével a költségvetés felesleges kiadásai mérsékelhetők.

A 2010. évi költségvetés általános elvrendszere alapján rövid távú hatások elérését célzó intézkedésekben kell elsődlegesen gondolkodni. Több éves kihatással járó – valóban koncepcionális – döntések a 2010. évi költségvetési törvény „fényében” nagy kockázattal tervezhetőek csupán.

Ugyanakkor azt ki kell mondani, hogy lehetőség szerint az intézmények és egyéb feladatok önkormányzati támogatását a 2009. évi költségvetés eredeti előirányzatnál alacsonyabb összegben kell tervezni.

A tervezés szűk mozgástere alapján nem csak a hivatali, hanem az intézményi és egyéb feladatellátás szintjéről kezdeményezett szervezeti és feladatellátást érintő struktúramódosítási megoldások jelenthetnek megoldást az egyensúlyos és végrehajtható feltételrendszerű önkormányzati költségvetés kialakítására.

Mivel a források számba vehető mértéke csökken, így az eddigi feladat ellátási szerkezet nagy nehézséggel finanszírozható, a tervezés fő szabályai az alábbiak:

- reális mértéktartás,
- a működés folyamatosságát biztosító alapvető szükségletek körének pontos meghatározása,

- a szolgáltatásokat rövid és hosszú távon igénybevevők számához igazodó intézményrendszer kialakítása,
- kötelezően ellátandó feladatok elsőbbsége a leghatékonyabb feladatellátás és működtető szervezetrendszeren keresztül,

1.1.Béripolitika

A működési költségvetésen belül a meghatározó kiadási elemet a személyi juttatások jelentik. Mivel a munkavállalókat érintően törvény rendelkezik a javadalmazás rendszeréről, a költségek tervezése rendkívül determinált. A szolgáltató rendszer változtatása nélkül jelentős mértékben a költségek nem csökkenthetők.

A központi költségvetés forrásszabályozása érinti a személyi juttatás és a munkaadói járulék mértékét is, amelyet alapvető rendező elvként kell tudomásul venni a kiadási előirányzatok meghatározása során.

A költségvetés tervezése ez évben is személyre történő költségszámításon alapulva, a közalkalmazotti és a köztisztviselői törvény minimumgaranciáinak figyelembe vétele mellett történhet.

A személyi juttatások és a létszám tervezése során figyelembe vehető feltételek az alábbiak:

- A közalkalmazottak előmeneteli rendszerében alkalmazandó bértábla garantált minimum tételeit kell alkalmazni, illetve a jogszabályok által kötelezően előírt minimum juttatások vehetők számításba (pótlékok, illetmény kiegészítés stb.). Ettől eltérni csak azokban az esetekben lehetséges, ha Közgyűlési döntés ezt kifejezetten megengedi.
- A béripolitika meghatározó vetülete a hatékony létszámgazdálkodás. El kell érni, hogy az intézményi feladatok esetében szervezetkorszerűsítéssel, feladatát szervezéssel hatékonyabb ellátás valósulhasson meg, amely létszámcsökkenéssel is járhat. Nyugdíjas foglalkoztatásra akkor kerülhet sor, ha a városban állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező munkavállaló nem áll rendelkezésre.
- Jogszabályi rendelkezésnek megfelelően a keresetbe tartozó juttatások előző év bázis előirányzatának 2%-át teljesítményösztönzési keretként tervezni szükséges.

- Az oktatási intézmények esetében a közoktatási törvény rendelkezésének megfelelően a pedagógusok szakjának megfelelő kötelező tanítással letöltendő munkaidejét a maximális szinten kell érvényesíteni.
- A Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó intézményi munkavállalók bére a közalkalmazottak általános illetményemelésével megegyezően emelkedhet, illetve amennyiben az illetményminimum változik.
- A köztisztviselők illetményemelkedésére a köztisztviselői törvény módosulása következtében kerülhet sor a köztisztviselői illetményalap változása alapján, illetve abból adódóan, ha a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozókat érinti az illetményminimum változása.
- Az Önkormányzati Tűzoltóság hivatásos állományú tagjainak személyi juttatási előirányzatának meghatározása a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi LXIII. törvény rendelkezése szerint történhet. A tűzoltóság nem hivatásos közalkalmazottai személyi juttatásának számítása a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény előírásainak megfelelően történhet, hasonlóképpen, mint az önkormányzat más intézményeinél alkalmazottak esetében.
- A polgármester, alpolgármesterek illetménye a köztisztviselői illetményalap változásának %-ában növekedhet.
- A települési képviselők, külső bizottsági tagok tiszteletdíja a köztisztviselői illetményalap változásának %-ában növekedhet.

1.2.Szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelemi, valamint egészségügyi ellátás

A szociális ellátás arról szól, hogy a társadalomban úgy az egyén, mint annak kisebb-nagyobb közösségei számára adódhatnak olyan helyzetek, amelyekben magukról ideiglenesen vagy véglegesen, egyáltalán nem vagy elfogadható szinten nem tudnak gondoskodni.

Az érintett csoportok, egyének olyan zavarokkal küzdenek, amelyek a társadalomba való be- vagy visszailleszkedésüket akadályozzák, normális életvitelük, illetve megélhetésük mások közreműködése nélkül nem biztosítható.

A központi jogszabályok az ellátások minimumgaranciáit határozzák meg a társadalmi felelősségvállalás szintjén.

Az önkormányzat által az előző időszakokban fenntartott ellátó rendszer a központi jogszabályok rendelkezésin alapult, ami a 2010. évben sem lehet másként.

A szociális rendszernek az életvitel zavarainak átmeneti segítésén túl ösztönöznie kell a munka világába történő integrációra. A szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátás területén a központi jogszabályok által meghatározott szolgáltatásokat lehet biztosítani. Ezen túlmenően külön szakmai és pénzügyi mérlegelés alapján helyi jogszabály rendelhet el egyéb szolgáltatást.

A közvetlen segélyezésen kívül a helyi társadalom nem tud többre vállalkozni, mint a segély helyett munka alapelveinek figyelembe vételével a munkaerőpiacról kiszorult munkaerőnek értelmes munkalehetőségek biztosításán keresztül intézményes módon adhat lehetőséget az életvitel átmeneti fenntartásához. A segély helyett közmunka túlmutat a jövedelemjuttatás hatásán, hiszen a feketemunka visszaszorításának irányába hat, amennyiben a közcélú munkavégzés erőteljes megkövetelésén alapul, ugyanis a feketemunka a tisztességes munkát degradálja, semmilyen terhet nem visel, s társadalmi szinten a munkaerő újratermeléséhez szükséges forrásokhoz sem járul hozzá. A segély helyett közcélú munka lehetőségeivel kapcsolatban rendkívül erőteljes követelmény a kifizetett bér alapján várható munkateljesítmény. A közcélú munkát szervezők közvetlen felelőssége elérni a bérhez tartozó munkateljesítményt, amelyet minden lehetséges eszközzel ki kell kényszeríteni, hiszen a teljesítményhez nem kötött munka nagyobb kárt okoz, mint a közvetlen segélyezés, amely távol tart a munka világtól.

Amellett, hogy az önkormányzat a közfoglalkoztatás bővítésében érdekelt, a lehető legszigorúbb elvárás az a hatékonyság, amely hasonló feladat végzésekor más foglalkoztatási konstrukcióban tapasztalható. Abban az esetben, ha ez az elvárás nem realizálható a munkavégzés megkövetelése során, a közfoglalkoztatás rendszere nem bővíthet, hiszen a demoralizáló hatáson keresztül ellenkező hatást vált ki más munkavállalókból. A tervezhető előirányzat fedezetet kell nyújtson a folyó működési kiadásokra, illetve a tervezett központi normatív finanszírozás saját erejének biztosítására.

A közcélú és közmunkát, illetve a közhasznú foglalkoztatást szervező önkormányzati nonprofit Kft. működési költségein belül a személyi juttatások az önkormányzat költségvetési szerveinél alkalmazandó szabályozásnak megfelelően változhatnak. A dologi kiadások számításánál a folyó működési költségek inflációs növelése mellett a foglalkoztatás egyéb költségei elismerését külön számítás alapozhatja meg.

A Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása szervezetrendszerén keresztül elvégzésre kerülő szolgáltatások biztosítása érdekében a megállapodás alapján kell a szükséges forrásokat elkülöníteni. A jelenleg hatályos szabályozás szerint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kötelezően ellátandó feladat. A kistérség nem kért e feladat ellátásához önkormányzati támogatást, elegendő fedezetet nyújtott az állami normatíva. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a költségvetési törvénytervezet szerint 2010. január 1-től normatívával nem támogatott, arra külön pályázni kell. Az önkormányzati támogatás lehetőségét meg lehet szüntetni, de csak akkor, ha a pályázati úton a szükséges források elegendőek.

Az iskolaorvosi ellátás, az anyatejgyűjtés és a védőnői szolgálat, valamint a gyógyító orvosi alapellátásban az önkormányzati tulajdonban lévő orvosi rendelők működtetésének finanszírozását nem fedezik az Egészségbiztosítási Pénztár címzett forrásai, ezért kiegészítés szükséges. A kiegészítés mértéke nem lehet nagyobb, mint ami az ellátások zavarmentes fenntartásához mindenképpen szükséges.

A feladatellátás forrásfedezetét az alábbi jogcímenek lehet biztosítani:

- 1.) Elsősorban az Egészségbiztosítás címzett forrásai,
- 2.) Másodsorban a feladatellátáshoz kapcsolódó saját bevétel,
- 3.) Harmadsorban - kivételesen és indokolt esetben - önkormányzati kiegészítő támogatás.

Az Egészségügyi-Szociális Központ költségvetésében elkülönítetten kell megjeleníteni az Országos Alapellátási Intézet által adott címzett forrásokat.

A hatékony feladatellátás megszervezésének felelőssége e tekintetben is fontos követelmény, hiszen ezen ellátási kényszer nem jelentheti a minden határon túl történő kiegészítő forrás igénylését. Amennyiben a hatékonyság szerkezeti változtatással biztosítható, erre vonatkozóan javaslatot kell kialakítani.

Az önkormányzat kötelezettségébe tartozó szociális és egészségügyi feladatellátás komplex áttekintése szükséges annak érdekében, hogy a hatékonyabban működő

feladatszerkezet alakuljon ki, figyelemmel a központi költségvetés forrásszabályozásának változására is.

1.3.Közoktatási-nevelési, közművelődési, sport, ifjúsági és civil feladatok

1.3.1.Közoktatás-nevelés

Az önkormányzat kötelező nevelési és oktatási feladatainak ellátására rendelkezésre álló épület- és eszközállomány, figyelemmel a gyermekek számára, jelentős közvetlen és közvetett szabad kapacitásokkal rendelkezik. Az intézményi hálózatban közel 600 fő vidéki gyermek oktatása, nevelése is folyik, amely nem kötelező feladata a városnak, miközben a pénzügyi veszteséget a salgótarjáni polgárok fizetik. Mivel az önkormányzat csak Salgótarjában állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermekekkel kapcsolatos szolgáltatás biztosítására tud vállalkozni, el kell érni, hogy a vidéki gyermekek szülei életvitelszerűen használt állandó lakóhellyel/tartózkodási hellyel rendelkezzenek Salgótarjában. Ezt minden lehetséges jogi eszközzel ki kell kényszeríteni, illetve a 2010-2011. évi nevelési, oktatási évre csak ilyen lakóhellyel rendelkező gyermek vehető fel.

Az önkormányzat nevelési és közoktatási feladatai - mint kötelezően ellátandó feladatok - determinációt jelentenek a költségvetés számára. Ebből adódóan tehát nem mindegy, hogy milyen kihasználtsággal működik az intézményhálózat, amelyen keresztül a feladatellátás megvalósul. Figyelemmel arra, hogy a rendelkezésre álló épületkapacitások meghaladják a szükséges mértéket, illetve a gyermekek számának csökkenése a hálózatban tovább folytatódik, az önkormányzat olyan intézményi szerkezet kialakításában érdekelt, amely igazodik a gyermeklétszám következő hat évben várható változásához. A változtatási kényszert fokozza, hogy a központi költségvetés csökkenti az állami forrásokat.

Az önállóan működő költségvetési szerv kiemelt előirányzati csoportosítású éves költségvetési kerete a szakmai feladatellátással kapcsolatos pénzügyi-költségvetési feltételeket tartalmazza.

Továbbiakban is fenn kell tartani a felhasználási kötöttséggel tervezett karbantartási kiadás minimumszintjét, amelynek felhasználásában a Közoktatási Intézmények Gazdasági Szolgálat központi irányítása a meghatározó.

A munkavédelmi, biztonságtechnikai kötelező felülvizsgálatok (érintésvédelem, villámvédelem), központosított előirányzatként a Közoktatási Intézmények Gazdasági Szolgálatának előirányzatai között kerülnek elkülönítésre a jogszabályi rendelkezések maradéktalan végrehajtása érdekében.

Óvodai nevelés

Az óvodai feladatok elvégzésére működtetett központi intézmény szakmai és eszközfeltételei biztosítják a zavartalan üzemelést. Mivel a feladatellátás kötelező, a kiadási kötelezettség is determinált, még akkor is, ha a központi költségvetési kapcsolatokból származó állami források egyre kisebb mértékben vesznek részt a közfeladatok finanszírozásában.

Az épületek állaga miatt folyamatosan kell keresni a felújítási, épület kiváltási forrásokat. Az épület-felújítások során előnyt kell, hogy élvezzenek az energiatakarékos, környezetbarát megoldások.

Az egyház mellett az önkormányzat épületbázisán indokolt felmérni a privát szektor szerepvállalását az óvodai feladatellátásban. Amennyiben erre reális igény látszik, megoldási javaslaton keresztül az óvodai kínálatot bővíteni kell.

Közoktatási feladatok

Általános iskolai oktatás

Az oktatás a Salgótarjáni Központi Általános Iskola és Diákotthon, az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a Váczi Gyula Alapfokú Művészetoktatási Intézmény keretei között valósul meg.

Törekedni kell arra, hogy a tanulócsoporthoz létszáma a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárokat elérje. Indokolatlan csoportbontások ne történjenek a tantervek kialakítása során. A csoportbontások csak az engedélyezett órakeret erejéig kapjanak teret.

A közoktatási törvényben kötelezően előírt feladatokon túlmenően biztosított ellátás, specializáció megtartása érdekében meg kell találni a finanszírozáshoz szükséges szerepvállalást.

A hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű tanulók képzését az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

keretein belül kell biztosítani. Ki kell alakítani azt a fedezeti rendszert, hogy az önkormányzat mellett más, a feladatellátásban érintett szervezet is bekapcsolódhasson a feladatok finanszírozásába, mivel e nélkül az ellátás színvonala várhatóan nehezen tartható.

Középiszkolai oktatás

A középiszkolai hálózat az oktatás feladatait az önkormányzat által fenntartott intézményeken keresztül megfelelő színvonalon biztosítani tudja. A rendelkezésre álló épület- és eszközbázis biztosítja a feladatok zavartalan ellátását a térség tanulói részére is.

Jelenleg, figyelemmel a térség középiszkolai oktatási rendszerébe kerülő tanulók korlátozott számára, verseny alakult ki a tanulókért, amelyet csak megfelelő színvonalú képzés ajánlatával lehet megnyerni. Aktív oktatáspolitikával, a magas színvonalú képzés kínálatával, reklámmal el kell érni, hogy a térség tanulói a város középiszkoláit válasszák tanulmányaik folytatására.

Az oktatás szerkezetének, illetve a feladatellátásnak igazodni kell a központosítottan megvalósuló szakképzésszervezéshez, amely a Nógrád Megyei Szakképzés-szervezési Társulás szervezeti rendszerében valósul meg.

A szakképzés tekintetében felnőttképzésre és átképzésre irányuló igény növekszik, amely alapján a finanszírozható képzés megvalósítására a rendelkezésre álló intézményi kapacitások megfelelőek és ezen belül biztosítandóak, amennyiben az érintettek a képzés költségeit megtérítik az intézménynek.

1.3.2. Kultúra, közművelődés

A kulturális és közművelődési feladatok ellátására rendelkezésre álló épület-, eszközbázis és személyi állomány lényegesen nagyobb, mint amit az önkormányzat feladatait meghatározó jogszabályi rendelkezés alapján fenn kellene tartani. Ezen kapacitás fenntartását nem támasztja alá a feladatra irányuló központi forrás, amely társadalmilag szerény mértékben tartja fontosnak ezen feladatot, hiszen jelentős csökkenés figyelhető meg a kapcsolódó állami támogatásokban.

Mivel az önkormányzat egyéb forrásainak bővítésére nincs lehetőség, a többcsatornás finanszírozás (szponzori, pályázati források) bevonásának bővítése nélkül nem tartható fenn a megszokott színvonal.

A kultúra és közművelődés bázisa továbbra is a József Attila Művelődési és Konferenciaközpont, ahol a városhoz méltó színvonalon lehet a feladatokat ellátni, amennyiben a rendezvényekhez szükséges források biztosíthatók. Annak ellenére, hogy jogszabályi kötelezettség szerény feladatellátást határoz meg, az önkormányzat nem akar csupán ezen központi szintű elvárásnak megfelelni, hanem ettől eltérően a városi léttel harmonizáló szolgáltatást kíván biztosítani. A rendezvények központosított megszervezésén keresztül a kapcsolódó bevételek növelésének irányába kell elmozdulni.

Központosítottan megszervezendő események rendezvények fedezetének biztosítása érdekében elkülönített előirányzat jelenhet meg, amely elsősorban a város szempontjából fontos események (nemzeti ünnepek, jeles napok, hagyományos nagyrendezvények) megrendezésére irányul.

Salgótarján könyvtári feladatait a Megyei Önkormányzattal történt megállapodás szerinti tartalmi elemek figyelembevételével a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet látja el. Az elkülönítetten megjelenő előirányzat nagyságát a megállapodás rendelkezése szerint kell meghatározni.

A könyvtári feladatok ellátásában a kulturális koncepció rendelkezésének megfelelően a TEMI könyvtár a fiókkönyvtárak működtetésében és ellátásában szerepet vállal.

A kulturális koncepcióban meghatározottakkal összhangban, 2010. évben újabb fiókkönyvtárak kezdik meg működésüket Zagyvarónán (Zagyvarónai Művelődési Házban), a Beszterce-lakótelepen (az iskola épületében), Zagyvapálfalván (a volt faposta épületében). Továbbá Rónafaluban (a Rónafalui Művelődési Házban) mozgó könyvtári szolgáltatás lesz. Valamennyi fiókkönyvtárat, illetve a mozgókönyvtárat a TEMI salgótarjáni könyvtára működteti, illetve szakmailag segíti a tevékenységüket, az önkormányzattal kötött külön megállapodás alapján.

Az önkormányzati hírek, közlések, közérdekű információk rendelkezésre bocsátásának egyik fóruma a Városi TV. A nonprofit Kft. a rendelkezésre álló épület és eszközbázison a feladatait megfelelően el tudja látni. A korlátozottan rendelkezésre álló költségvetési források miatt a Kft. működési stabilitásának biztonságát a szervezet forrásszerző tevékenységének fokozásán keresztül kell elérni.

Az önkormányzati forrás biztosítására csupán olyan mértékben kerülhet sor, amely az önkormányzati hírek, közérdekű információk közvetlen közzétételét biztosítja.

1.3.3. Sportfeladatok

A központi költségvetésben az állami szerepvállalás a települési önkormányzatok üzemeltetési, igazgatási, sport- és kulturális feladatai jogcímű normatív támogatásként jelentkezik. Mivel a tervezett normatíva a 2009. évitől 25,6%-kal elmarad, a feladatfinanszírozás feszültsége az előző időszakokhoz képest erőteljesen növekszik.

Az önkormányzat által megrendelt feladatok finanszírozási forrásai a 2010. évben várhatóan nem tudnak növekedni, így rendkívüli jelentősége van az önkormányzati körön kívülről megjelenő feladatfinanszírozásnak, szponzorációnak.

Az önkormányzat által vállalt feladatok jelentős része a Létesítmény és Sport Nonprofit Kft. szervezésében valósul meg. A források korlátozottsága miatt az elvégzendő feladatok konkretizálásához kapcsolódó támogatási rend indokolt. A társaság a működésének továbbfejlesztése során erőteljesebben kell érvényesítse a racionális és költséghatékony feladatellátást

A támogatott feladatokon túlmenően fennálló kapacitásokat a Kft. saját elképzelései szerinti hasznosítással, pályázatok, szponzorok stb. által támogatott rendezvényekkel kell kitölteni. Az előző időszak tapasztalatai alapján indokolt a társaság által ellátott feladatok újragondolása, illetve a rendezvénybevételek növelése érdekében a rendezvényszervezés feltételeit ki kell alakítani.

A sportfeladatok jogcímen elkülönített központosítottan felhasználandó előirányzat főbb felhasználási célcsoportjai a diák- és szabadidősport, az utánpótlás-nevelés, a verseny- és élsport, valamint a fogyatékkal élők sportja. Az előirányzat kialakítását, a 9/2008. (II.12.) Öh. sz. határozatban kialakított sportkoncepció rendelkezései alapján, az önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól, a sportfeladatok finanszírozásáról és a sporttámogatás rendszeréről szóló 10/2008. (II.12.) számú rendelet szabályozza.

1.3.4. Ifjúsági feladatok

A rendelkezésre bocsátandó előirányzat nagyságát a gyermek és ifjúsági koncepcióról szóló 248/2007. (XII.18.) Öh. sz. határozat rögzíti.

1.3.5. Civil feladatok

A civil társadalom működési feltételrendszerének segítségét az önkormányzat továbbra is fontos feladatának tartja, és azokban az esetben amelyeknél a feladatellátásban az önkormányzat érdekeltsége megjelenik, pályázati rendszer fenntartásán keresztül támogatási forrásokat bocsát rendelkezésre.

1.4. Egyéb intézményi feladatellátás tervezési szabályozása

A *Hivatásos Tűzoltóság* működtetésére a központi költségvetés normatív forrásai biztosítják a fedezetet, ami meghatározza a tervezhető előirányzat nagyságát is. Ezen túlmenően saját bevétel, előző évi pénzmaradvány igénybevétele bővítheti a tervezhető előirányzat kereteit.

A hivatásos tűzoltók javadalmazásának számítását a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi LXIII. törvény rendelkezése szerint kell meghatározni. A tűzoltóság nem hivatásos közalkalmazottai személyi juttatásának számítása a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény előírásainak megfelelően történhet, figyelemmel az önkormányzat más intézményeinél alkalmazottakra.

A *Csarnok és Piacigazgatóság* működésének fedezetét saját bevételei biztosítják, tehát önkormányzati támogatás nem jelenik meg az intézmény költségvetésében. Mivel a feladatellátás a költségek fedezetén túl jelentős nyereséget hoz, a bevételi többletből a tulajdonos önkormányzat részére befizetést kell teljesíteni.

A működési kiadások személyi juttatás előirányzatának meghatározása, figyelemmel az intézményekre vonatkozó tervezési elvekre, a közalkalmazotti bértábla, illetve a Munka Törvénykönyve minimumfeltételei szerint történhet.

1.5. Igazgatás és városüzemeltetés

Az *igazgatási feladatok* között az intézményekhez nem telepíthető feladatok az önkormányzati feladatellátással összefüggésben elkülönítetten jelennek meg. Az igazgatási kiadások fedezik az önkormányzatot érintő központi jogszabályok végrehajtásából, illetve a helyi jogszabályok előkészítéséből és végrehajtásából adódó feladatokat, illetve a városműködtetéssel kapcsolatos szervezési, végrehajtási munkálatokat.

A dologi kiadások meghatározása a közhatalmi tevékenység zavarmentes végrehajtásának feltételeit kell hogy biztosítsa.

A *Cigány Kisebbségi Önkormányzat* költségvetését a kisebbségek támogatására irányuló állami támogatás és a helyi önkormányzattal kötött megállapodásnak megfelelően számításba vehető 530 ezer forint összegű támogatás határozza meg. Ezen túlmenően az előző év pénzmaradványa vehető figyelembe, illetve ha elbírált pályázat alapján biztonsággal tervezhető bevétel látszik.

A *Szlovák Kisebbségi Önkormányzat* költségvetésének feltételrendszerét alapvetően az állami támogatás és a helyi önkormányzattal megkötött megállapodásnak megfelelő 300 ezer forint támogatás együttes összege határozza meg. Ezt egészítheti ki az előző évi pénzmaradvány igénybevétele, illetve olyan elnyert pályázati forrás, amelyet biztonsággal lehet tervezni.

A Polgármesteri Hivatal fejezeten belül az egyéb feladatok előirányzatainak kialakítása során az alábbi szabályozást kell alkalmazni:

- A városüzemeltetés feladataira (útfenntartás, vízgazdálkodás, köztemető üzemeltetés, parkfenntartás, köztisztaság) rendelkezésre bocsátandó előirányzatot lehetőség szerint a 2009. év eredeti előirányzatától alacsonyabb összegben kell meghatározni. Figyelembe kell venni a közfoglalkoztatás kiterjesztésével elérhető hatásokat, a feladatellátás ésszerűsítését, indokoltságát.
- A közvilágítás kiadásainak fedezésére a beépített teljesítmények alapján, figyelemmel az elektromos áram díjváltozására kell az előirányzatot meghatározni. Vizsgálni kell a költségcsökkentési lehetőségeket.
- Az önkormányzati bérlakások működésével összefüggésben jelentkező kiadások rugalmatlansága jelentős, erős determinációt jelentenek a költségvetés számára. A számításba vehető bevételek nem fedezik a kiadásokat, így az önkormányzat nem lakás célú helyiségeinek bevételeiből kell kiegészíteni. Ennek minimalizálása érdekében az önkormányzati lakáskonceptió rendelkezéseit szigorúan végre kell hajtani, illetve amennyiben szükséges, javaslatot kell tenni a módosításra.

Ennek megfelelően az előző évekről felhalmozódott hátralékos állomány csökkentésére megoldást kell találni, figyelembe véve a lakáskonceptióban rögzítetteket.

- Az önkormányzat tulajdonában álló nem lakás céljára szolgáló helyiségek működési költségeinek finanszírozására irányuló előirányzat elsősorban a társasházakban megjelenő közös költségek fedezetét biztosítja. Részletes számítás és kalkuláció alapozhatja meg a tervezhető előirányzat nagyságát.
- Az önkormányzati forgalomképes vagyon hasznosításával, kezelésével kapcsolatosan keletkező költségek finanszírozására elkülönítendő előirányzat részletes számítás, kalkuláción alapulhat. Az értékesíthető önkormányzati vagyonelemek csökkenése miatt az előirányzat kalkulációja csökkenő előirányzatot eredményezhet. Esetlegesen jelentkező ingatlanbontás költségeit figyelembe kell venni abban az esetben, ha a műszaki állapot alapján előre meghatározható.
- Azonnali beavatkozást igénylő városüzemeltetési feladatok elvégzésére szolgáló előirányzat esetében, amennyiben a feladatellátás kalkulációja ezt lehetővé teszi csökkenést kell elérni. Újra kell gondolni ezen feladat indokoltságát.
- Az önkormányzatnak, a központi költségvetésből elszámolási kötelezettséggel kapott állami támogatásokkal (normatívák, egyéb központi pénzeszközök.) el kell számolni, és amennyiben az igénybevétel a feltételeket meghaladja, az indokolatlan forrásokat vissza kell fizetni. Az önkormányzatot érintően a visszafizetéshez szükséges forrásokat biztosítani kell.
- A Polgármesteri Hivatal fejezetében külön tételenként megjelenő egyéb feladatok esetében az előirányzatok nagyságát egyenkénti mérlegelés, költségkalkuláció szerint kell meghatározni úgy, hogy amennyiben lehetséges az elkülönített összeg a 2009. év eredeti előirányzatától kisebb legyen.

1.6.Működési célú pénzeszközátadás államháztartáson kívülre

Tervezendő előirányzatra az államháztartáson kívüli szereplőknek önkormányzati érdekegyezősége esetében kerülhet sor.

A koncepció az alábbi feladatok esetében számol pénzáradással:

- Salgótarján és Környéke Egészséges Környezetéért Közalapítvány támogatása
- Nógrád Volán Zrt. támogatása a helyi tömegközlekedés költségeinek finanszírozására
- Salgótarján Közbiztonságáért Közalapítvány támogatása a térfigyelő rendszer működtetése érdekében

2.Felhalmozási kiadások

A felhalmozási feladatok tervezhető nagyságát jelentős mértékben az önkormányzat hitelfelvételi képessége határozza meg. Mivel a számításba vehető bevételek a hosszúlejáratú hitelek adósságszolgálati terheit nem fedezik, újonnan meghatározott felhalmozási kiadások csupán új hitelek igénybevételével fedezhetők.

A kiadások tervezése során a 2009. évről áthúzódó feladatok kapnak elsőbbséget, hiszen ezek esetében nincs döntési helyzet.

A Közgyűlés által a 2009. évben elhatározott 2010. évre irányuló felhalmozási feladatokra a többéves kihatással járó döntések költségvetési rendelet mellékletében szereplő előirányzatait tervezni kell.

Alapvető elvárás, hogy év közben elnyert pályázati forrásokból számottevően bővüljön a fejlesztési szektor. Ezek tekintetében az elnyert források összegének megfelelően év közben kerül sor a költségvetési rendelet módosítására, annak érdekében, hogy a feladatokhoz a fedezet teljes összegében rendelkezésre álljon.

A költségvetési törvény az önkormányzatok felhalmozási feladatainak támogatására nem különített el hazai forrásokat, amely jelentős mértékben visszaveti a települések felújítási és beruházási munkálatait.

A városi gazdaság élénkítését is generáló projektötletek közvetett módon az önkormányzat jövőbeni fejlődésében jelentős szerepet játszhatnak, ezért olyan életképes elképzeléseket kell kidolgozni, amelyek különféle befektetési konferenciákon, kiadványok lehetőségein keresztül történő „eladása” a későbbi időszakban lendületet adhat a gazdasági fejlődésnek.

2.1.Felújítások

A felújítási tételek előirányzatait a költségek ÁFA kiadásainak figyelembe vételével kell megtervezni.

Azon felújítási feladatok esetében, ahol pályázati források jelenhetnek meg, az önkormányzati saját erő elkülönítésére kerülhet sor, míg azok esetében, ahol nem lehet

számítani külső hozzájárulásra, amennyiben erős az önkormányzati érdek, és költséghatékony megvalósítás lehetséges, a teljes felújítási összeg tervezendő.

A 2011. év elképzeléseit előkészítő tervezési, engedélyezési és egyéb kiadások előirányzatait teljes összegben kell szerepeltetni.

A legjelentősebb felújítási feladatként megjelenő Salgótarjáni Központi Általános Iskola és Diákotthon Kodály Zoltán Tagiskola komplex, illetve az Arany János Tagiskola részleges felújítását úgy kell ütemezni, hogy a legkevésbé akadályozza az oktatási feladatellátást.

Az önkormányzati bérlakás felújítások finanszírozására a bérlakások értékesítéséből származó felhasználási kötöttségű bevétel, az elkülönített lakásalap, és elnyert pályázati pénzeszközök tervezhetőek.

Az önkormányzati épületek felújítási feladatainak kiválasztása során azok kapnak elsőbbséget, amelyek balesetveszély elhárítására, vagy olyan munkálatok elvégzésére irányulnak, melyek elmaradása a jövőben nagyobb kiadást generálna, mint a tervezési évben elvégzett felújítás költsége.

Önkormányzati utak, járdák, egyéb közterületek saját felújítását a lehetséges mértékig pályázati forrásokból kell megvalósítani.

2.2. Beruházások

A tervezés alapelveinek meg kell egyeznie a felújítások tervezésénél alkalmazottakkal. Ez alapján a pályázati forrásokkal támogatott kiadásoknál a saját erő elkülönítésére kerülhet sor. Ezen túlmenően az erőteljesen jelentkező önkormányzati érdek mellett figyelembe kell venni a beruházás költséghatékony megvalósításának lehetőségét.

Amennyiben pályázati források lehetővé teszik, el kell kezdeni a városközpont funkcióbővítő rehabilitáció kivitelezési munkáit.

A szociális rehabilitációra irányuló feladatok tervezési feladatait el kell végezni.

Újonnan meghatározott beruházási feladatok kijelölésénél előnyt kell adni azoknak, amelyek továbbhasznosítással megtérülnek, vagy olyan megtakarítást eredményeznek, amelyeken keresztül biztosítható a kiadás visszatérülése.

3. Adósságszolgálat

Az adósságszolgálati kiadások determinációt jelentenek a költségvetési tervezés számára, hiszen a megkötött hitelszerződések miatt a szükséges előirányzat tervezése elsőrendű szempont. Amennyiben a felhalmozás saját forrásai nem biztosítják a fejlesztési hitelekkel kapcsolatos adósságszolgálati kiadások fedezetét, az önkormányzati működés finanszírozási lehetőségei csökkennek.

Az önkormányzat 2010. január 1-jei adósságállományának várható összetétele az alábbi:

- hosszúlejáratú hitelállomány	1.408.000 ezer forint
- hosszúlejáratú hitelállomány kamatkötelezettsége	346.407 ezer forint
- rövidlejáratú hitelállomány	488.000 ezer forint
- rövidlejáratú hitelállomány kamatkötelezettsége	63.250 ezer forint

A felhalmozódott adósságállományból adódó adósságszolgálati kötelezettségnek a 2010. évet érintően számított összege az alábbi:

- tőketörlesztés	810.944 ezer forint
- kamatfizetés	169.650 ezer forint

A költségvetés működési feladatainak finanszírozása érdekében hitelforrásként 500.000 ezer forint rövidlejáratú éves hitelfelvétellel számol a koncepció. Mivel ezen hitel igénybevételére a 2010. év utolsó hónapjában kerül sor, ebből adódóan kamatfizetés nem terheli számottevően a költségvetést.

Az önkormányzati számla likviditásának biztonságát, figyelemmel a külső feltételrendszer változására, a tervezés során kiemelten kell kezelni. Esetleges átmeneti forráshiányok pótlása nem nélkülözheti a korábbi években is tervezett 200.000 ezer forint folyószámlahitel és bérhitel keret fenntartását a 2010. évben is. Ezen technikai hitelkeret igénybevételi kalkulációja szerint 5.500 ezer forint kamatkötelezettséget kell figyelembe venni.

A felhalmozási feladatok finanszírozása érdekében a koncepció

- 200.000 ezer forint általános felhasználású új hitel megnyitásával, és az előző évben megkötött hitelszerződések alapján
- 265.792 ezer forint célhitel igénybevételként intézményi felújításhoz,
- 425.000 ezer forint összegű célhitel igénybevételével a városközpont funkcióbővítő rehabilitációs munkálatainak finanszírozásához számol pénzügyi forrást, amely további

22.540 ezer forint összegű hitelköltséget jelent a költségvetés számára, amire a tervezett előirányzatnak a szükséges fedezetet biztosítania kell.

4. Tartalékok

Általános tartalék jogcímen a koncepció 15.000 ezer forint előirányzattal számol.

A céltartalék előirányzatok között kell biztosítani azon kiadások forrásait, amelyek esetében a Közgyűlés az elkülönített összegeket és célokat meghatározta, de a felhasználás tételei és alanyai nem ismertek a tervezés időszakában. Az év során pótelőirányzattal kerül megteremtésre a cél szerinti felhasználás forrása.

A koncepció az alábbi céltartalék jogcímeikkel számol, amelyek a részletes költségvetés kialakítás során módosulhatnak:

Működési feladatok

- Kiemelkedő munkát végző pedagógusok anyagi elismerése
- Alsó tagozatos tanulók bérlettámogatása
- Tankönyvtámogatás
- Integráltan nevelt sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek gyógypedagógiai ellátása
- Érettségi és szakmai vizsgák
- Nógrád Megyei Szakképzés-szervezési Társuláshoz hozzájárulás

Felhalmozási feladatok

- Felhalmozási pályázatok saját ereje
- Parkoló építési alap
- Szilárd hulladéklerakóval kapcsolatos tulajdonosi feladat
- Állati hulladék ártalmatlanítással kapcsolatos tulajdonosi feladat

5. Önkormányzaton kívüli feladatellátás

Az önkormányzati költségvetésben elkülönítetten kell megjeleníteni a Nógrád Megyei Szakképzés-szervezési Társulás, valamint a Kelet-Nógrádi Hulladékrehabilitációs Társulás mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervek költségvetéseit, amelyeket a társulások tanácsa fogad el. Mivel az önkormányzatnak ezen intézmények költségvetéseire

közvetlen hatása nincs, a társulási határozatoknak megfelelően kell az önkormányzati költségvetésben szerepeltetni.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a társulások tanácsa a különféle többletforrásokat igénylő kötelezettségvállalásairól szóló előterjesztések előtt az érintett önkormányzatok előzetes támogatását megszerezzék. Ezzel elkerülhetők a felhatalmazó mandátum nélkül meghozott tanácsi döntéseknek az önkormányzati testületek utólagos jóváhagyásai.

VI.

A költségvetési deficit finanszírozása

Az önkormányzat 2010. évi költségvetésével kapcsolatos előzetes számítások jelentős fedezetlenséget mutatnak a működés és a felhalmozási szektort illetően külön-külön is.

Mivel a költségvetés terhelhetősége rendkívül korlátozott, a hitelekkel való forrásbővítéssel kiemelt felelőséggel kell bánni, hiszen a tőketörlesztés és kamatfizetés a későbbi évek determinált kiadásai, függetlenül az önkormányzat bevételi lehetőségeinek alakulásától.

Az önkormányzat eladósodása alapján a hitelképesség romlott, ezért a tervezett hitelforrások megszerzésének kockázataira figyelemmel kell lenni a költségvetési kiadások tervezése során.

A költségvetési koncepció, az alábbi hitelösszegek tervezésével számol:

Működés

- Éven belüli rövidlejáratú hitel 500.000 ezer forint

A működési szektor finanszírozására annyi működési hitelfelvétellel számol a koncepció, mint amennyi az előző évben igénybevett hitelösszeg visszafizetése.

Felhalmozás

- Iskolaépület felújítása, rekonstrukciója 265.792 ezer forint
(a hitel 2009. évben megnyílt, csupán igénybevétel történik)
- Városközpont rekonstrukció saját erő 425.000 ezer forint
(a hitel 2009. évben megnyílt, csupán igénybevétel történik)
- Általános felhalmozási feladatokhoz 200.000 ezer forint
(a hitel új felhalmozási feladatokhoz kapcsolódik)

A költségvetés folyamatos likviditásának fenntartása rendkívül fontos, ezért ennek biztosítása érdekében a koncepció, hasonlóképpen az előző évekhez, az alábbi jogcímű hitelkeretekkel számol:

- Folyószámlahitel 200.000 ezer forint
- bérhitel 200.000 ezer forint

A folyószámla és bérhitel az esetlegesen kialakuló átmeneti likviditási probléma feloldására irányul annak érdekében, hogy a fizetőképesség az év teljes időszakában biztonsággal fenntartható legyen. Az elmúlt évek felelős és stabil feltételrendszerrel kialakított költségvetései miatt ezen kiegészítő pénzügyi forrásra nem volt szükség.

Mivel a számításba vett forrásbővítő hitelek nem fedezik a kiadási igényeket, a részletes tervezőmunka során kell megtalálni a megoldásokat az egyensúlyos költségvetés biztosítására.

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése megtárgyalta az önkormányzat 2010. évi önkormányzati költségvetéséről szóló koncepciót, és ebben a részletes költségvetés kidolgozására vonatkozó alapelveket, szempontokat, tervezési irányokat elfogadja, a további tervező munka alapjának tekinti.

A tervező munka következő szakaszában, amennyiben a költségvetés egyensúlyának megteremtése indokolja a Közgyűlés döntését, a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatokat olyan időpontban szükséges beterjeszteni, hogy hatásai érvényesülhessenek a 2010-es költségvetésben.

Határidő: folyamatos

Felelős: dr. Kádár Zsombor jegyző

Salgótarján, 2009. november 13.

Székyné dr. Sztrémi Melinda
polgármester

Jelentés

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának képviselőtestülete részére

Készült:

**Salgótarján Megyei Jogú Város 2010. évi
költségvetési koncepciójának véleményezéséről**

Készítette:

**MBI Könyvvizsgáló Kft.
Mesterné Berta Ildikó
bejegyzett könyvvizsgáló
Tagsági igazolvány száma: 000183
3100 Salgótarján, Pécskő út 38.
Tel/fax: (32) 421-021**

Salgótarján Megyei Jogú Város 2010. évi költségvetési koncepciójának véleményezését az alábbi szempontok alapján teszem meg:

1. **Jogsabályi háttér.**
2. **Külső-belső feltételrendszer.**

1. **Jogsabályi háttér:**

A költségvetési tervezés eljárási szabályait, a tervezési folyamat munkaszakaszait, feladatait az államháztartási törvény és az államháztartás működési rendjéről szóló kormányrendelet szabályozza.

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 70. §-a szerint a 2010. évi költségvetési koncepció benyújtása a képviselőtestület részére határidőben megtörtént.

Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) kormányrendelet 28. § (1) bekezdése értelmében: „a költségvetési koncepciót a helyben képződő bevételeket, valamint az ismert kötelezettségeket figyelembe véve kell összeállítani”.

(2) bekezdés: „A költségvetési koncepció összeállítása előtt a jegyző áttekinti az önállóan és a részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek következő költségvetési évre vonatkozó feladatait, az önkormányzat bevételi forrásait és ennek alapján kialakítja a költségvetés koncepcióját, amelyet a polgármester terjeszt a közgyűlés, a képviselőtestület elé”.

(4) bekezdés: „ a bizottságok véleményével együtt a koncepciót a képviselő-testület megtárgyalja és határozatot hoz a költségvetés készítés további munkálatairól”.

A fenti rendelkezéseknek megfelelően kerül benyújtásra az önkormányzat 2010. évi költségvetéséről szóló koncepció.

2. **Külső - belső feltételrendszer:**

A 2010. évi költségvetésről szóló törvényjavaslat az önkormányzati források szabályozás rendszerében alapvető változásokat nem tartalmaz. Célja a takarékosági intézkedések önkormányzatok támogatását érintő hatását érvényesíteni. Az egyes támogatási, normatív hozzájárulási jogcímek megszüntetésére, összevonására irányuló javaslatok az önkormányzatok mozgásterének bővítése szándékával részben technikai jellegűek, az egyszerűsítést szolgálják.

A költségvetés tervezése keretében az Országgyűlés tájékoztatására készült költségvetési mérleg szerint a helyi önkormányzatok - hitel, értékpapír műveletek nélkül - 3200 milliárd Ft bevételből gazdálkodhatnak 2010. évben. Az államháztartás egyensúlyi helyzetének javítását szolgáló - kiadás és támogatáscsökkentő - intézkedések hatására az önkormányzatok bevételeinek összetétel, szerkezete 2010-ben módosul.

A költségvetési törvényjavaslat szerint a központi költségvetési kapcsolatokról származó ún. szabályozott források aránya a helyi önkormányzatok hitelfelvételek nélküli bevételein belül a kiadás-, és támogatáscsökkentő intézkedések hatására 2,1 százalékponttal (a 2009. évi 39,2 %-ról 2010-ben 37,1 %-ra) csökken. Az átengedett adók (szja, gépjárműadó), valamint a saját bevételek részaránya emelkedik.

A helyi önkormányzatok központilag szabályozott forrásainak (állami hozzájárulás, támogatás és átengedett személyi jövedelemadó) csökkentése a működési és fejlesztési célú hazai támogatásokat eltérő mértékben érinti. Összehasonlító szerkezetben a hazai forrású központi fejlesztési támogatások 54,4 %-kal csökkennek. A hazai forrásból finanszírozott fejlesztési támogatások közül a költségvetési törvényjavaslat szerint megszüntetésre kerülnek a központosított előirányzatok között szereplő útfelújítások, belterületi utak szilárd burkolattal történő ellátását szolgáló pályázatok, a decentralizált hazai fejlesztési támogatások.

A helyi önkormányzatok tárgyévi bevételeinek reálértéke 2006. évig emelkedett, azt követően csökkent. Ezen belül a saját folyó bevételek, a felhalmozási és tőke jellegű bevételek (uniós támogatások), valamint a hitelfelvételből és értékpapír értékesítésből (kötvénykibocsátásból) származó bevételek összehasonlító (2005. évi) árakon emelkedtek, a központi költségvetési kapcsolatokból származó, működési célú támogatások csökkentek.

A helyi önkormányzatok feladatai és forrásai közötti összhang hiánya miatt az önkormányzatok az előremenekülés szándékával növekvő mértékben vettek fel hitelt, bocsátottak ki kötvényt, valamint növekedett a működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatása iránti igény.

A helyi önkormányzatok összesített adatai alapján számított eladósodási mutató 2005-2008. közötti folyamatos emelkedése jelzi, hogy az összes forráson belül emelkedett a hosszú és rövid lejáratú kötelezettségek együttes aránya. Összességében a korábbi döntések és a szabályozás várható hatására a helyi önkormányzatok pénzügyi helyzetében a differenciálódás tovább erősödik. A kötelező feladatok finanszírozásába a helyi források további bevonásával számolnak az önkormányzatoknál, azonban a gazdasági válság hatása a saját bevételek, a helyi adók, elsősorban az iparűzési adó befizetések és az intézményi térítési díjak tervezésében is bizonytalanságot okoz.

A helyi önkormányzatok a központi támogatások csökkentése miatt kiadásaik növekedését elméletileg hitelképesség esetén további eladósodással, vagy ennek hiányában a korábbi hitelfelvelek, kötvénykibocsátás révén meglévő pénzeszközök (tartalékok) felhasználásával tudják finanszírozni. Az önkormányzatok 2009. évi 482 milliárd Ft-os záró pénzkészlete várhatóan 2010. év végére 342 milliárdra csökken.

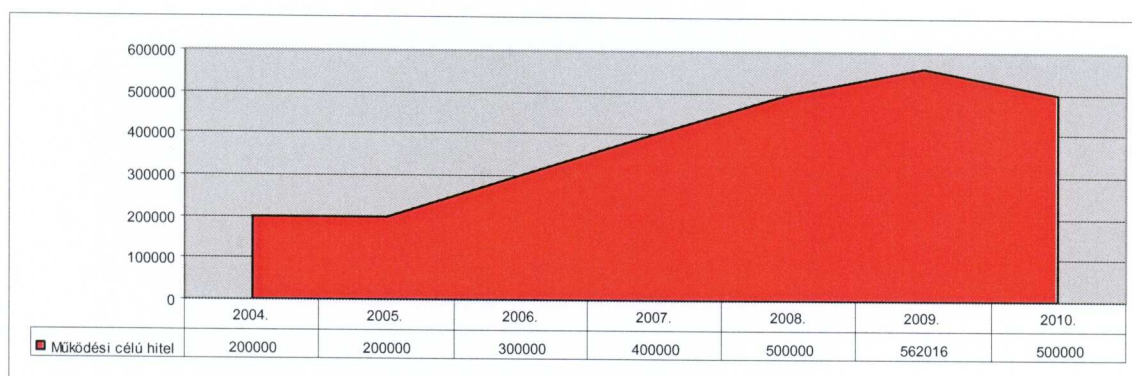
A Költségvetési Tanács makrogazdasági kilátásokról és a költségvetési kockázatokról készített elemzése, az államháztartás egészének egyenlege szempontjából jelentős bizonytalanságot hordozónak minősítette az önkormányzati szektort. Elemzésében felhívta a figyelmet arra, hogy az önkormányzatok egy részének jelentős mennyiségű likvid eszköz (kb. 550-600 milliárd Ft) áll rendelkezésére, amelyet saját belátása szerint használhat fel. Ez lehetősége teremt arra, hogy egy-két éves időtávon semlegesítsék a központi kormányzat kiadáscsökkentő lépéseinek hatását.

A központi költségvetés forrásszabályozásának hatása, a központi források várható nagyságrendje a - költségvetési törvényjavaslatban szereplő információk alapján - került számításba véve a koncepcióban. A jelenlegi információk nem teszik lehetővé konkrét előirányzatok rögzítését, így a jelentésemben a tervezett hitelfelvétel, illetve az adósságállomány alakulását elemzem.

A jelentésben szereplő adatok - 2004-2009. év vonatkozásában - az elfogadott költségvetések eredeti előirányzatainak, illetve 2010. évre előzetesen számítható előirányzatok elemzésén alapulnak.

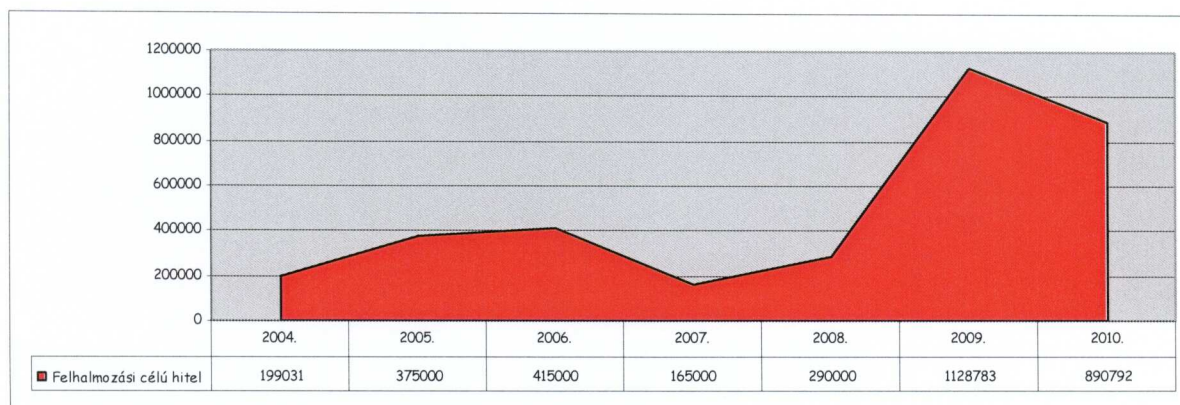

Rövid lejáratú hitelek alakulása: (eFt-ban)

A koncepció számítása szerint a 2010. évben a tervezett rövid lejáratú hitel felvétel - a szennyvízcsatorna hálózatbővítéshez kapcsolódó hitel nélkül - az előző évi mértékkal azonos.

A tervezett hosszú lejáratú hitel felvétel nagyságrendjét az alábbi táblázat mutatja:

A 2010. évre tervezett 890.792,-eFt felhalmozási célú hitelből 265.792,-eFt, illetve 425.000,-eFt célhitel szerződésének aláírása 2009. évben megtörtént.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 88. § (2) bekezdése meghatározza az adósságot keletkeztető éves kötelezettségvállalás felső határát.

2010. évre vonatkozóan tervezett adatokon alapul.

Tervezett saját folyó bevételek:

Helyi adó bevételek:	1.298.000,-eFt
Illeték bevételek:	100.000,-eFt
Gépjárműadó:	220.000,-eFt
Önkormányzati sajátos bev.:	441.912,-eFt
Kamatbevételek:	20.000,-eFt

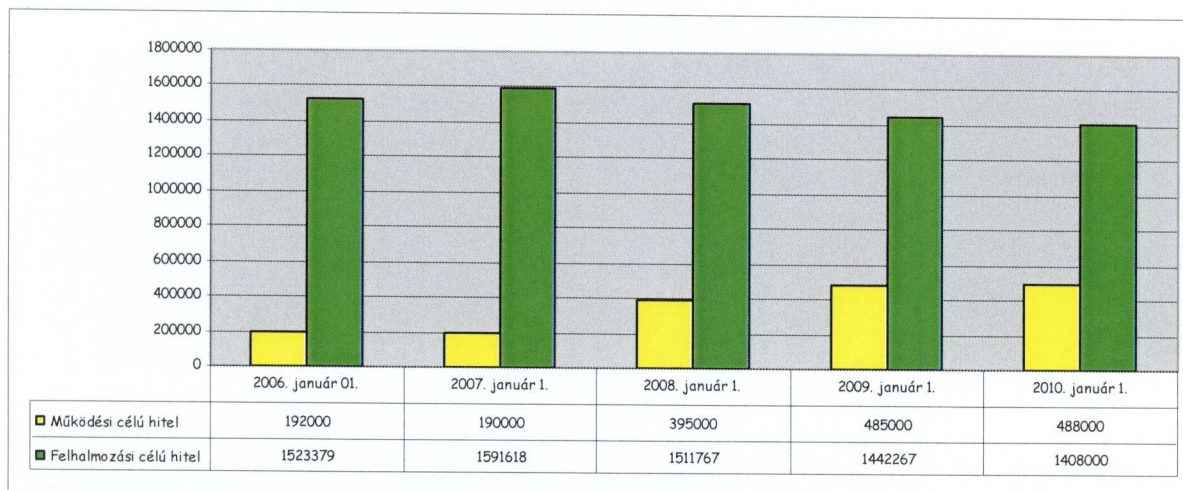
Saját folyó bevételek:	2.079.912,-eFt
- Rövid lejáratú köt.:	-992.595,-eFt

Korrigált saját folyó bev.:	1.087.317,-eFt
Korrigált saját folyó bevétel 70 %-a:	761.122,-eFt

A koncepcióban jelzett, általános felhalmozási feladatokhoz tervezett 200.000,-eFt hosszú lejáratú hitel összege a jelenlegi számítások alapján a hitelfelvételi korlát alatt marad.

A hitelállomány alakulását az alábbi táblázat mutatja: (adatok eFt-ban)

A helyi önkormányzati alrendszer 2010. évi költségvetésével kapcsolatos tervező munka feltételeit a makrogazdasági folyamatok, az államháztartási egyensúly megőrzését, javítását szolgáló követelmények határozzák meg. A Kormány a 2010. évi költségvetés tervezése során a helyi önkormányzatok hatékonyabb működésével, feladatainak felülvizsgálatával 120 Mrd Ft megtakarítás elérését tűzte ki célul.

A szabályozott források (állami támogatás és átengedett személyi jövedelemadó) hitel- és értékpapír műveletek nélküli bevételeken belüli aránya csökken. A takarékosági követelmények érvényesítése keretében a kötelező feladatok finanszírozásába a saját források bevonása tovább növekszik. Az infláció miatt emelkedő dologi kiadások csak a saját bevételek növekedéséből finanszírozhatók a korábbi évek gyakorlatának megfelelően.

A fenti feltételeket is figyelembe véve a koncepcionális önkormányzati költségvetés előzetes számítása mind a működési, mind a felhalmozási szektorban jelentős fedezetlenséget jelez.

A részletes tervező munka során meg kell találni azokat a megoldásokat, amelyek biztosítják az elfogadható, végrehajtható, egyensúlyos költségvetést, ezáltal biztosítva a hosszú távon fenntartható és finanszírozható feladatellátást.

Fentiek figyelembevételével Salgótarján Megyei Jogú Város 2010. évi költségvetésének koncepcióját elfogadásra javaslom.

Salgótarján, 2009. november 13.

Mesterné Berta Ildikó

Mesterné Berta Ildikó

ügyvezető

MBI Könyvvizsgáló Kft.

tagsági igazolvány száma: 000588

3100 Salgótarján, Pécskő út 40.

Mesterné Berta Ildikó

Mesterné Berta Ildikó

bejegyzett könyvvizsgáló

3100 Salgótarján, Pécskő út 38.

tagsági igazolvány száma: 000183